

Kansainvälisten korkeakouluopiskelijoiden maahantulo ja integroituminen sujuvaksi yhteistyöllä

Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2019:31

Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2019:31

Kansainvälisten korkeakouluopiskelijoiden maahantulo ja integroituminen sujuvaksi yhteistyöllä

Opetus- ja kulttuuriministeriö

ISBN: 978-952-263-659-1

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2019

Kuvailulehti

Julkaisija	Opetus- ja kulttuuriministeriö	16.9.2019	
Julkaisun nimi	Kansainvälisten korkeakouluopiskelijoiden maahantulo ja integroituminen sujuvaksi yhteistyöllä		
Julkaisusarjan nimi ja numero	Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2019:31		
Diaarinumero	22/040/2019	Teema	koulutus
ISBN PDF	978-952-263-659-1	ISSN PDF	1799-0351
URN-osoite	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-659-1		
Sivumäärä	44	Kieli	suomi
Asiasanat	koulutus, maahanmuutto, maahantulo, integroituminen		
Tiivistelmä	<p>Koulutusperäisen maahanmuuton onnistuminen on kiinni monesta tekijästä, kuten koulutuksen, tutkimuksen ja oppimisympäristöjen laadusta, englanninkielisen koulutustarjonnan maineesta ja kiinnostavuudesta, ammattikorkeakoulun, yliopiston tai kaupungin houkuttelevuudesta sekä tulevista uramahdollisuuksista. Myös opiskelijoiden rekrytointiin, maahantuloon ja maahan jäämiseen liittyvien prosessien sujuvuus voi olla merkittävä tekijä opiskelua tai työuraa koskevissa päätöksissä. Koulutusperäisen maahanmuuton lisäämiseksi onkin samanaikaisesti kehitettävä maakuvatyötä, kansainvälistymisen ja työmarkkinoiden tarpeet huomioon ottavia rekrytointikäytäntöjä ja koulutustarjontaa sekä korkeakoulujen, alueiden ja viranomaisten tarjoamia palveluja.</p> <p>Opetus- ja kulttuuriministeriö ja sisäministeriö asettivat 22.3.2019 yhteistyöryhmän, jonka tehtävänä oli muodostaa yhteinen tilanne- ja tavoitekuva kansainvälisten opiskelijoiden maahantulon ja maahan jäämisen edellytysten parantamiseksi ja integroinnin tehostamiseksi, tehdä ehdotuksia poikkihallinnollisen yhteistyön tiivistämisestä sekä muun verkostoitumisen ja tiedonkulun lisäämisestä sekä lisäksi tehdä tarvittaessa toimenpide-esityksiä maahantulon ja tutkinnon jälkeisen maahan jäämisen sujuvoittamiseksi. Yhteistyöryhmän toimeksiannon taustalla ovat sekä jo koetut työvoiman saatavuusongelmat, että väestön ikääntymisestä johtuvat ennakoitavat työvoimatarpeet. Opiskelijoiden maahantuloon ja Suomeen jäämiseen tutkinnon suorittamisen jälkeen on myös liittynyt keskustelua maahantuloon liittyvien lupaprosessien hitaudesta ja sujumattomuudesta.</p> <p>Yhteistyöryhmä esittää raportissaan 34 erilaista toimenpidettä, esimerkiksi tietopohjan, tiedonkulun ja prosessien kehittämiseen, alumnitoiminnan tehostamiseen ja yritystoimijoiden kytkemiseen integrointiprosesseihin.</p>		
Kustantaja	Opetus- ja kulttuuriministeriö		
Julkaisun jakaja/myynti	Sähköinen versio: julkaisut.valtioneuvosto.fi Julkaisumyynti: vnjulkaisumyynti.fi		

Presentationsblad

Utgivare	Undervisnings- och kulturministeriet	16.9.2019	
Publikationens titel	Smidigare inresa och integration för internationella högskolestuderande genom samarbete		
Publikationsseriens namn och nummer	Undervisnings- och kulturministeriets publikationer 2019:31		
Diarienummer	22/040/2019	Tema	utbildning
ISBN PDF	978-952-263-659-1	ISSN PDF	1799-0351
URN-adress	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-659-1		
Sidantal	44	Språk	finska
Nyckelord	utbildning, immigration, inresa, integration		
Referat	<p>Hur vi lyckas med utbildningsbetingad immigration beror på många faktorer, såsom utbildning, forskning och kvaliteten på inlärmingsmiljöer, ryktet och intresset för det engelskspråkiga utbildningsutbudet, hur attraktivt en yrkeshögskola, universitet eller stad är samt framtida karriärmöjligheter. Även processernas smidighet när det gäller rekryteringen av studerande, deras inresa och vistelse i landet kan vara en betydande faktor i beslut som gäller studier eller arbetskarriär. För att öka den utbildningsbetingade immigrationen måste man också samtidigt utveckla Finlandsbilden, rekryteringsmetoder och utbildningsutbud som tar hänsyn till globaliseringens och arbetsmarknadernas behov samt de tjänster som erbjuds regionalt och av högskolor och myndigheter.</p> <p>Den 22 mars 2019 tillsatte undervisnings- och kulturministeriet och inrikesministeriet en samarbetsgrupp vars uppgift var att framta en gemensam läges- och målbild för att förbättra förutsättningarna för internationella studerandes inresa och permanenta vistelse i landet och effektivisera integrationen, lägga fram förslag för att intensifiera förvaltningsövergripande samarbete samt öka annan nätverksetablering och informationsgång samt därtill vid behov lägga fram åtgärdsförslag för att göra inresor och permanent vistelse i landet efter examen smidigare. Bakgrunden till samarbetsgruppens uppdrag är de redan befintliga problemen med tillgång på arbetskraft och förväntade arbetskraftsbehov till följd av åldrande. Även diskussionen om långsamma och osmidiga tillståndsprocesser för inresa har kopplats till de studerandes inresor och permanenta vistelse i Finland efter avlagd examen.</p> <p>I sin rapport lägger samarbetsgruppen fram 34 olika åtgärder, till exempel för att utveckla kunskapsbasen, informationsgången och processerna, effektivisera alumniverksamheten och företagsaktörers koppling till integrationsprocesserna.</p>		
Förläggare	Undervisnings- och kulturministeriet		
Distribution/ beställningar	Elektronisk version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Beställningar: vnjulkaisumyynti.fi		

Description sheet

Published by	Ministry of Education and Culture	16.9.2019	
Title of publication	Smooth entry and integration of international higher education students through cooperation		
Series and publication number	Publications of the Ministry of Education and Culture, Finland 2019:31		
Register number	22/040/2019	Subject	Education
ISBN PDF	978-952-263-659-1	ISSN (PD F)	1799-0351
Website address (URN)	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-659-1		
Pages	44	Language	Finnish
Keywords	education, immigration, entry, integration		
<p>Abstract</p> <p>The success of education-based immigration depends on many factors, such as the quality of education, research and learning environments, the reputation and attractiveness of education provision in English, the appeal of the university of applied sciences, university or town, and future career opportunities. The smoothness of the processes related to the recruitment, entry and stay of students may also be as a significant factor in decisions concerning studies or careers. In order to increase education-related immigration, country branding work, recruitment practices and education provision that take into account the needs of internationalisation and the labour market, as well as services provided by higher education institutions, regions and authorities, must be developed at the same time.</p> <p>On 22 March 2019, the Ministry of Education and Culture and the Ministry of the Interior set up a cooperation group for establishing a common image of the current and target state to improve the conditions for the entry and stay of international students and to intensify their integration, to make proposals for closer cross-administrative cooperation and to increase other networking and information flows, and, if necessary, to make proposals for measures to streamline their entry and post-graduate stay. The mandate of the cooperation group is based on both the already experienced problems with the availability of labour and the anticipated labour needs arising from the ageing of the population. The entry of students and their stay in Finland after the completion of the degree have also been accompanied by discussions on the slow and fluid nature of the permit processes related to entry to Finland.</p> <p>In its report, the cooperation group proposes 34 different measures, such as the development of the knowledge base, information flow and processes, the enhancement of alumni activities and the linking of business operators to integration processes.</p>			
Publisher	Ministry of Education and Culture, Finland		
Distributed by/ publication sales	Online version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Publication sales: vnjulkaisumyynti.fi		

Sisältö

1	Johdanto ja työryhmän toimeksianto	9
2	Koulutusperäinen maahanmuutto mahdolliseksi sujuvalla yhteistyöllä	13
3	Korkeakoulujen kansainvälisten opiskelijoiden rekrytointi ja vastuullinen markkinointi	15
3.1	Yhteistyö kotimaisten ja kansainvälisten kaupallisten toimijoiden kanssa	18
3.2	Suunnitelmallinen opiskelijarekrytointi koulutusperäisen maahanmuuton tueksi	19
3.3	Ulkomaalaiset tutkinto-opiskelijat korkeakouluissa	20
3.4	Opiskelijalle suunnatut valtakunnalliset palvelut opiskelu-mahdollisuuksista ja maahantulon lupaprosesseista.....	23
4	Lainsäädäntö ja oleskelulupaprosessi	26
4.1	Säädöspohja.....	26
4.2	Oleskeluluvan hakeminen edustustossa.....	29
4.3	Päätöksenteko Maahanmuuttovirastossa.....	30
4.4	Päätöksen ja oleskelulupakortin luovuttaminen ja maahantulo	31
5	Opintojen aikaisen integroitumisen tukeminen	34
5.1	Korkeakoulut integroitumisen tueksi.....	34
5.2	Alueellinen yhteistyö työelämäintegroitumisen tueksi	36
6	Maahan jääminen ja integroituminen opintojen jälkeen	38
6.1	Maahanmuuton vastuukorkeakoulut	38
7	Tavoitetila, jatkoaskeleet ja mahdollisia kehittämiskohteita	41
	Lähteet	43

1 Johdanto ja työryhmän toimeksianto

Opetus- ja kulttuuriministeriön johdolla laaditun Korkeakoulutus ja tutkimus 2030 -vision tavoitteena on, että Suomi on osaavimman työvoiman kotimaa. Suomessa jo olevien koulutus- ja osaamistason nostamisen lisäksi tavoitteen saavuttaminen edellyttää koulutusperäistä maahanmuuttoa.

Osaamisen ennakoitifoorumien mukaan (2019) uuden työvoiman tarve tulee vuoteen 2035 mennessä olemaan vuosittain keskimäärin runsaat 60 000 henkilöä. Onnistuessaan ja oikein toteutettuna myös koulutusperäinen maahanmuutto helpottaa työvoiman saatavuutta. Kansainväliset tutkinto-opiskelijat suorittivat Suomessa vuonna 2018 yli 4 900 korkeakoulututkintoa, joista yli 500 oli tohtorintutkintoja. Työvoimatarpeeseen vastaamiseksi entistä useamman Suomessa korkeakoulututkinnon suorittaneen tulisi työllistyä Suomeen. Työllistymismahdollisuuksien parantamiseksi olisi myös entistä enemmän kiinnitettävä huomiota siihen, millä aloilla kansainväliset opiskelijat suorittavat tutkintoja.

Koulutusperäisen maahanmuuton onnistuminen on kiinni monesta tekijästä, kuten koulutuksen, tutkimuksen ja oppimisympäristöjen laadusta, englanninkielisen koulutustarjonnan maineesta ja kiinnostavuudesta, ammattikorkeakoulun, yliopiston tai kaupungin houkuttelevuudesta sekä tulevista uramahdollisuuksista. Myös opiskelijoiden rekrytointiin, maahantuloon ja maahan jäämiseen liittyvien prosessien sujuvuus voi olla merkittävä tekijä opiskelua tai työuraa koskevissa päätöksissä. Koulutusperäisen maahanmuuton lisäämiseksi onkin samanaikaisesti kehitettävä maakuva- ja maahanmuuttoa, kansainvälistymisen ja työmarkkinoiden tarpeet huomioon ottavia rekrytointikäytäntöjä ja koulutustarjontaa sekä korkeakoulujen, alueiden ja viranomaisten tarjoamia palveluja.

Opetus- ja kulttuuriministeriö ja sisäministeriö asettivat 22.3.2019 yhteistyöryhmän, jonka tehtävänä on 1) muodostaa yhteinen tilanne- ja tavoitekuva kansainvälisten opiskelijoiden maahantulon ja maahan jäämisen edellytysten parantamiseksi ja integroinnin tehostamiseksi, 2) tehdä ehdotuksia poikkihallinnollisen yhteistyön tiivistämisestä sekä muun verkostoitumisen ja tiedonkulun lisäämisestä sekä 3) tehdä tarvittaessa toimenpide-esityksiä maahantulon ja tutkinnon jälkeisen maahan jäämisen sujuvoittamiseksi. Yhteistyöryhmän toimeksiannon taustalla ovat sekä jo koetut työvoiman saatavuusongelmat, että väestön

ikäntymisestä johtuvat ennakoidut työvoimatarpeet. Opiskelijoiden maahantuloon ja Suomeen jäämiseen tutkinnon suorittamisen jälkeen on myös liittynyt keskustelua maahantuloon liittyvien lupaprosessien hitaudesta ja sujumattomuudesta.

Yhteistyöryhmän puheenjohtajana toimi johtaja Birgitta Vuorinen opetus- ja kulttuuriministeriöstä ja varapuheenjohtajana johtava asiantuntija Jarmo Tiukkanen sisäministeriöstä. Jäseniä olivat yksikön päällikkö Hanna Boman Opetushallituksesta, kehittämispäällikkö Anna Grönlund Jyväskylän yliopistosta (Unifi ry), maahanmuuttojohtaja Sonja Hämäläinen työ- ja elinkeinoministeriöstä, rehtori Matti Sarén Kajaanin ammattikorkeakoulusta (Arene ry), konsulipäällikkö Pasi Tuominen ulkoministeriöstä sekä tulosalueen johtaja Leena Turku Maahanmuuttovirastosta. Sihteereinä ja yhteistyöryhmän jäsenenä toimivat asiantuntija Roope Jokinen sisäministeriöstä sekä opetusneuvos Kaisu Piironen opetus- ja kulttuuriministeriöstä.

Yhteistyöryhmän työhön osallistuivat myös vastaava asiantuntija Hanna Isoranta Opetushallituksesta, maahanmuuttoasioiden koordinaattori Elisa Kojo ulkoministeriöstä, johtava asiantuntija Laura Lindeman työ- ja elinkeinoministeriöstä sekä ylitarkastaja Maria Ponkilainen Maahanmuuttovirastosta.

Yhteistyöryhmä keräsi sekä tilanne- että tavoitekuvan muodostamiseksi sidosryhmien näkemyksiä korkeakouluille ja korkeakoulujen kansainvälistymisfoorumille suunnatulla kyselyllä, sekä korkeakouluille ja sidosryhmille järjestetyssä kuulemistilaisuudessa 14.5.2019. Tilaisuuteen osallistui yli 60 henkilöä. Kyselyihin saatiin yhteensä 57 vastausta. Yhteistyöryhmä esitteli toimintaansa myös korkeakoulujen kansainvälisten asioiden kevätpäivillä toukokuussa Joensuussa.

Tilannekuvan laadinnassa hyödynnettiin tilastoaineistojen ja kyselyjen lisäksi myös korkeakoulujen lukuvuosimaksujen käyttöönoton seuranta- ja arviointiryhmän (2018) keräämää tietoa sekä Opetushallituksen International Student Barometer (ISB) -kyselyn tuloksia (2018).

Yhteistyöryhmän työ linkittyy työ- ja elinkeinoministeriön ja sisäministeriön 22.10.2018 asettaman työnteon perusteella myönnettävien oleskelulupien käsittelyn pullonkauloja selvittävän ohjausryhmän työhön. Opiskelijoiden maahantuloon ja työllistymismahdollisuuksiin liittyvää keskustelua on käyty molemmissa ryhmissä.

Yhteistyöryhmän määräaika oli 15.6.2019. Ryhmä pyysi jatkoaikaa raportin viimeistelyyn, jotta toimeksiannon lisäksi voitaisiin ottaa huomioon myös 6.6.2019 julkistetun hallitusohjelman tavoitteet. Pääministeri Rinteen hallitusohjelman (s. 169) mukaan ”Helpotetaan ulkomaisten tutkijoiden, Suomessa opiskelevien ja korkeakoulututkinnon suorittaneiden sekä heidän perheidensä maahan jäämistä uudistamalla lupakäytäntöjä, sujuvoittamalla

oleskelulupaprosesseja sekä vahvistamalla korkeakoulujen ja työelämän vuorovaikutusta. Opiskelijoille myönnetään oleskelulupa koko tutkinnon suorittamisen ajaksi ja valmistuksen jälkeen sitä pidennetään kahteen vuoteen." Hallitusohjelmassa mainitut tavoitteet ovat olleet työryhmän työn keskeisintä ydintä, joten toivomme, että ehdotuksemme auttavat konkretisoimaan hallitusohjelman tavoitteita toimenpiteiksi.

Kansainvälisten opiskelijoiden rekrytointiin liittyy myös hallitusohjelman (s. 169) kirjaus: "Jatketaan arviointia EU/ETA-maiden ulkopuolelta tulevien lukuvuosimaksujen vaikutuksista kansainvälisyyteen ja korkeakoulujen rahoituspohjaan." Yhteistyöryhmä pitää seurannan jatkamista tärkeänä, sillä lukuvuosimaksut ja apurahakäytännöt ovat keskeisessä roolissa sekä kansainvälisten opiskelijoiden rekrytoinnissa, että integroitumiseen liittyvissä kysymyksissä. Työryhmä toteaa, että opetus- ja kulttuuriministeriö on asettanut seurantaa varten työryhmän ajalle 2017–2020.

Työryhmän tulkinnan mukaan hallitusohjelman (s. 97) kirjaukseen, "Panostetaan kansainvälisten osaajien pitämiseen ja vetovoimatyöhön sekä oleskelulupajärjestelmän nopeuttamiseen laatimalla ja resursoimalla poikkihallinnollinen ohjelma", sisältyy myös opiskelijoiden maahantulo ja integroituminen. Työryhmämme toimeksiantoon linkittyy myös hallitusohjelman (s. 135) kirjaus: "Hallituksen tavoitteena on lisätä osaajien työperäistä maahanmuuttoa. Työperäisen maahanmuuton painopisteeksi asetetaan työvoimapulasta kärsivät alat sekä TKI-toiminnan kärki- ja kasvualojen kannalta olennaiset erityisosaajat, opiskelijat ja tutkijat. Kootaan laaja-alainen toimenpideohjelma tavoitteen toteuttamiseksi." Suomalaisten työmarkkinoiden kannalta olisi järkevää rekrytoida kansainvälisiä tutkinto-opiskelijoita erityisesti aloille, joilla on työvoimapulaa.

Hallitusohjelmassa (s. 136) ehdotetaan myös, että "Kootaan toimenpideohjelmaa kansainvälisten tutkinto-opiskelijoiden työllistymisen parantamiseksi" ja "Selvitetään taloudellisia tukimuotoja EU/ETA-alueen ulkopuolelta tulevien Suomessa opiskelevien lukukausimaksujen kompensoimiseksi, jos he jäävät valmistuttuaan Suomeen töihin". Useiden selvitysten mukaan suuri osa Suomessa tutkinnon suorittaneista opiskelijoista myös haluaisi jäädä Suomeen. Opetushallinnon tilastopalvelu Vipunen osoittaa, että kolmen vuoden päästä tutkinnon suorittamisesta Suomeen on jäänyt ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneista vuonna 2017 yli 60 prosenttia ja yliopistojen ylempien korkeakoulututkintojen suorittaneista yli 50 prosenttia. Suomeen työllistymistä olisi mahdollista parantaa edelleen opintojen aikaisten työelämäyhteyksien vahvistamisella, harjoittelulla ja urapalveluilla.

Työryhmämme ehdotuksissa näkyy poikkihallinnollisen yhteistyön lisäämisen tarve. Raporttimme otsikon mukaisesti: koulutusperäinen maahanmuutto tehdään mahdolliseksi sujuvalla yhteistyöllä. Työryhmä toivoo, että työryhmän ehdotuksia hyödynnetään hallitusohjelmassa mainitun poikkihallinnollisen yhteistyön suunnittelussa ja konkretisoinnissa.

Birgitta Vuorinen Jarmo Tiukkanen

Hanna Boman Anna Grönlund

Sonja Hämäläinen Roope Jokinen

Kaisu Piironen Matti Sarén

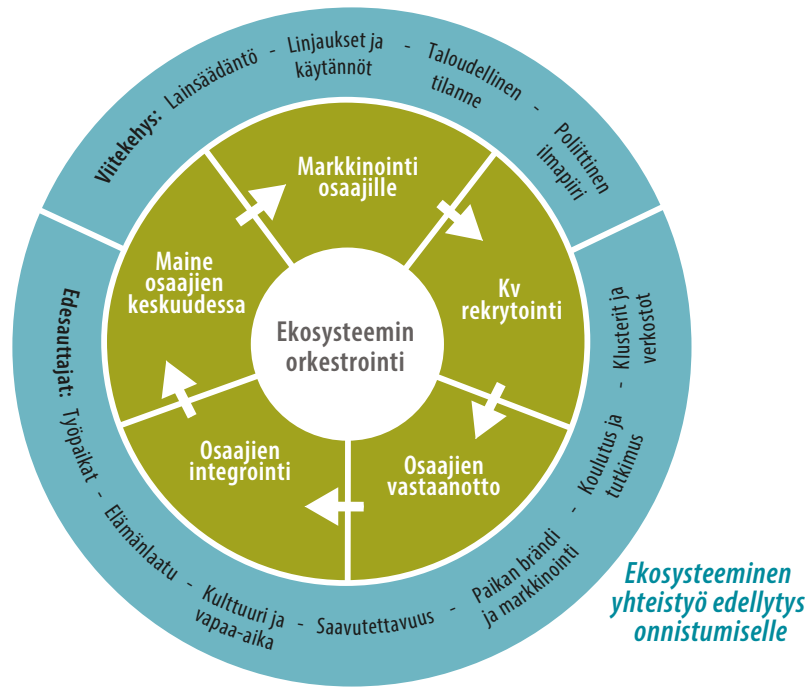
Pasi Tuominen Leena Turku

2 Koulutusperäinen maahanmuutto mahdolliseksi sujuvalla yhteistyöllä

Esitys eri hallinnonalojen ja korkeakoulujen yhdessä kehittämistä ratkaisaista ja vuoropuhelun lisäämisestä opiskelijoiden, tutkijoiden ja muun henkilökunnan maahantuloon ja integroitumiseen liittyvissä kysymyksissä sisältyi korkeakoulutuksen ja tutkimuksen kansainvälisyyden edistämisen linjauksiin vuosille 2017–2025. Myös EU/ETA-alueen ulkopuolelta tulevien korkeakouluopiskelijoiden lukuvuosimaksujen käyttöönoton seuranta- ja arviointiryhmä esitti marraskuussa 2018 korkeakoulujen, opetus- ja kulttuuriministeriön, Opetushallituksen, ulkoministeriön sekä Maahanmuuttoviraston keskinäisen tiedonvaihdon ja yhteistyön lisäämistä opiskelijoiden maahantulo-prosessien sujuvoittamiseksi.

Ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden rekrytoinnin, maahantulon ja integroitumisen toimijakenttä on laaja ja vaatii yhä enemmän monitoimijaisen yhteistyön koordinaatiota ja yhteiskehittämistä sekä kansallisesti, alueellisesti että paikallisesti.

Kansainvälisten opiskelijoiden rekrytointi, maahantulo ja integrointi Suomeen on nivottava kokonaisuudeksi, jossa kaikki osa-alueet tukevat toisiaan. Talent Boost -yhteistyössä työ- ja koulutusperäisen maahanmuuton ekosysteemiä on kuvattu seuraavasti:

Kuvio 1. Osaajien houkuttelun kulmakivet.

Muokattu Future Place Leadershipin TAM-kehän pohjalta / Lindeman, TAM Circle Copyright: Andersson, King-Grubert & van Hest, modified from Future Place Leadership

Toimenpide-ehdotukset

1. Vahvistetaan pääministeri Rinteen hallitusohjelman ja Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen vision 2030:n pohjalta yhteinen kansallinen tavoitekuva ja tiekartta kansainvälisen opiskelijarekrytoinnin kehittämiseksi yhteistyössä eri ministeriöiden ja niiden hallinnonaloilla toimivien virastojen sekä korkeakoulujen kesken.
2. Vahvistetaan kokonaisvaltaista, tietoon perustuvaa vuoropuhelua eri toimijoiden välillä kansainvälisten opiskelijoiden rekrytoinnin kansallisista tavoitteista sekä keinoista niiden saavuttamiseksi. Kannustetaan sekä viranomaisia että korkeakouluja matalan kynnyksen keskusteluyhteyteen oleskelulupaprosessiin liittyvien kehittämistarpeiden tunnistamiseksi ja ratkaisemiseksi.
3. Hyödynnetään ja kehitetään yhteistä tietopohjaa ja tiedolla johtamista toiminnan ja palveluiden kehittämisessä sekä asiakaslähtöisten palvelupolkujen rakentamisessa.
4. Rakennetaan laajapohjaisessa yhteistyössä kansainvälisten osaajien ja korkeakouluopiskelijoiden houkuttelua ja integroitumista tukevaa ekosysteemiä kansallisesti, alueellisesti ja paikallisesti.
5. Viestitään kansainvälisten osaajien ja korkeakouluopiskelijoiden rekrytointia ja integroitumista koskevan kehittämistyön onnistumisista.

3 Korkeakoulujen kansainvälisten opiskelijoiden rekrytointi ja vastuullinen markkinointi

OECD:n Education at a Glance (2019) raportin mukaan kotimaansa ulkopuolella opiskelevia kansainvälisiä opiskelijoita (international students) oli vuonna 2016 jo noin 5,3 miljoonaa ja heistä 3,7 miljoonaa opiskeli OECD-maissa. Neljässä englanninkielisessä maassa opiskeli yli puolet kaikista kansainvälisistä opiskelijoista. Myös maat, kuten Suomi, joissa on runsaasti englanninkielistä koulutustarjontaa, ovat houkutteleet merkittävän määrän kansainvälisiä opiskelijoita. Kotimaansa ulkopuolella opiskelevien määrän kasvaminen ei kuitenkaan tarkoita sitä, että kilpailu kansainvälisistä osaajista helpottuisi.

Suomen vetovoimaan ja suomalaisten korkeakoulujen houkuttelevuuteen kansainvälisten opiskelijoiden keskuudessa vaikuttavat monet tekijät, kuten

- maan ja korkeakoulukaupungin yleinen maine, turvallisuus, vastaanottavaisuus ja infrastruktuuri,
- opiskeltavan alan tutkimuksen, koulutuksen ja oppimisympäristön laatu ja sisältö,
- koulutuksen ja elämisen kustannukset sekä apurahamahdollisuudet,
- opetushenkilöstön pedagoginen osaaminen,
- englanninkielisen opetustarjonnan maine ja kiinnostavuus,
- opiskelijoiden hyvinvoinnin ja opiskelukyvyn tukipalvelut sekä tulevat uramahdollisuudet.

Kansainvälisten osaajien rekrytointiin ja suomalaisen korkeakoulutuksen tunnettuuden edistämiseen kytkeytyy useita kansallisia ja kansainvälisiä toimijoita – ministeriöitä, virastoja, korkeakouluja sekä kaupallisia toimijoita. Yhteistyötä toimijoiden välillä on kehitetty pitkään ja erityisesti korkeakoulujen keskinäinen yhteistyö kansainvälisten opiskelijoiden rekrytoinnissa, rekrytointia tukevassa markkinoinnissa, haku- ja valintaprosessien kehittämisessä sekä muissa teemaan liittyvissä toimissa on tiivistä. Lisäksi yliopistojen ja

ammattikorkeakoulujen keskinäiset verkostot toimivat yhteistyössä yli sektorirajojen. Korkeakoulujen yhteistyö eri hallinnonaloilla toimivien virastojen kanssa on tiivistä. Kaupallisten toimijoiden kanssa korkeakoulut toimivat itsenäisesti ja omien tavoitteidensa mukaan, mutta myös tästä yhteistyöstä korkeakoulut jakavat tietoa ja kokemuksia toimijaverkostojen kautta.

Korkeakoulujen yhteistyö on siis laaja-alaista ja aktiivista, mutta kansallisen tason ja monialaisen yhteistyön näkökulmasta strukturoimatonta ja korkeakoulujen toimijoiden itsenäisen järjestäytymisen varassa. Kaupallisten toimijoiden rooli korkeakouluihin hakevien ja korkeakoulujen välillä hakee myös muotoaan.

Korkeakoulut kehittävät yhteistyössä Opetushallituksen ja opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa kansainvälisten opiskelijoiden haku- ja valintapalveluja. Viime vuosina Opetushallituksen ylläpitämistä palveluista on rakennettu yhteyksiä myös Maahanmuuttoviraston järjestelmiin.

Talent Boost –yhteistyössä sekä korkeakoulutuksen ja tutkimuksen kansainvälisyyden edistämislinjausten toimeenpanoon liittyvässä hallinnonalojen välisessä yhteistyössä edistetään osaajien houkuttelua ja integroitumista.

Opetus- ja kulttuuriministeriön ja ulkoministeriön yhteistyönä perustettu Team Finland Knowledge –asiantuntijoista koostuva verkosto tukee ja vauhdittaa korkeakoulutuksen ja tutkimuksen kansainvälistymistä. Sen tehtävänä on houkuttaa Suomeen osaajia ja rakentaa yhteyksiä osaamisen ja koulutusinnovaatioiden viennille. Asiantuntijaverkostoon kuuluu kahdeksan korkeakoulu- ja tiedeasiantuntijaa, jotka toimivat Abu Dhabissa, Buenos Airesissa, Moskovassa, New Delhissä, Pekingissä, Pretoriassa, Singaporessa ja Washingtonissa. Asiantuntijoiden sijoituspaikoista päätettiin laaja-alaisen konsultaation jälkeen osana Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen kansainvälisyyden edistämisen linjausten (2017) toimeenpanoa. On luontevaa, että korkeakoulujen kanssa yhdessä tunnistetut kiinnostavat kohdemmaat muodostaisivat pohjaa myös korkeakoulujen kansainvälisten opiskelijoiden rekrytoinnille.

Opetushallituksen yhtenä tehtävänä on suomalaisen korkeakoulutuksen kansainvälisen tunnettuuden edistäminen Study in Finland -brändin avulla ja maakuvan vahvistaminen osana kansallista verkostoa. Vuoden 2019 painopisteitä ovat näkyvyyden lisääminen Kiinassa ja Etelä-Koreassa, edustustoverkoston ja Team Finland Knowledge -asiantuntijoiden tukeminen sekä Study and Work in Finland -konseptin kokeilu Business Finlandin ja Talent Boostin kanssa.

Study in Finland -palvelussa ja hakeutumista tukevassa Studyinfo-palvelussa oli vuonna 2018 yli 1,4 miljoonaa kävijää. Eniten liikennettä Study in Finland -sivustolle tuli Suomesta, Intiasta, Yhdysvalloista, Nigeriasta, Pakistanista ja Brasiliasta. Studyinfo-palvelun kävijät

tulivat Yhdysvalloista, Suomesta, Nigeriasta, Pakistanista, Venäjältä ja Intiasta. Study in Finlandin sosiaalisen median kanavien suurimmat kansainväliset käyttäjäryhmät tulevat Pakistanista, Intiasta, Bangladeshista, Nigeriasta sekä Vietnamista.

Opetushallitus teki keväällä 2019 kyselyn korkeakouluille kansainvälisten opiskelijoiden rekrytoinnista. Kyselyyn vastasi 21 korkeakoulua, joista 11 oli ammattikorkeakouluja ja 10 yliopistoja. Vastaava kysely toteutettiin myös vuonna 2018 (N=20), mutta vastaajajoukko koostui tuolloin osin eri korkeakouluista kuin vuonna 2019. Vuoden 2019 kyselyn tulokset pähkinänkuoressa:

- Noin 80 prosentilla korkeakouluista oli strategia kansainvälisten opiskelijoiden rekrytoimiseksi.
- Kohdemarkkinoiden määrä vaihteli 2–65 välillä korkeakoulua kohden; keskimäärin korkeakouluilla oli 11 kohdemarkkinaa.
- Neljä pääkohdealuetta olivat Kiina, Intia, Venäjä ja Vietnam; kärkimaiden joukossa oli myös seitsemän EU-maata (Saksa, Britannia, Espanja, Viro, Italia, Latvia ja Puola).
- Tärkeimpänä työvälineenä nähtiin erilaiset verkkosivustot; lisäksi kasvavaa kiinnostusta agenttien ja opiskelijälähettiläsohjelmien käyttöön sekä hakukoneoptimointiin ja -markkinointiin; vähenevää kiinnostusta sosiaalisen median avulla tapahtuvaan markkinointiin.
- Suurimpina haasteina nähtiin riittävä resursointi markkinointi- ja rekrytointityöhön sekä kohdemarkkinoiden ymmärtäminen ja erilaiset lähestymistavat näillä markkinoilla toimimiseen; yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen vastaukset painottuivat tässä osiossa eri tavoin.
- Reilu kolmannes korkeakouluista oli halukkaita tekemään yhteistyötä koko korkeakoulukentän kanssa; vajaa kolmannes tekemään yhteistyötä samassa kaupungissa toimivien muiden korkeakoulujen kanssa.

Kyselyjen tulosten perusteella korkeakouluilla on halua tehdä yhteistyötä sekä keskenään että muiden toimijoiden kanssa. Avaimena on yhteisten tavoitteiden tunnistaminen erilaisten yhteistyömallien ja -käytänteiden hyödyntämiseksi esimerkiksi opiskelijarekrytoinnissa, hakijan sitouttamisessa sekä korkeakoulujen henkilöstön osaamisen kehittämisessä.

Opetus- ja kulttuuriministeriön asettama lukuvuosimaksujen seuranta- ja arviointiryhmä kysyi korkeakouluilta keväällä 2018 markkinoinnin keskeisiä kohdemaita ja yhteistyön mahdollisuuksista. Kyselyyn vastasi 37 korkeakoulua ja niistä 25 korkeakoululla oli markkinointisuunnitelma vieraskieliselle koulutukselle. Seuranta- ja arviointiryhmän kyselyssä esiin nousseet kohdemaiden kärki oli sama kuin Opetushallituksen vuotta myöhemmin tekemässä kyselyssä: Kiina, Vietnam, Intia ja Venäjä. Muita EU:n ulkopuolisia kohdemaita olivat Brasilia, Bangladesh, Indonesia, Thaimaa, Yhdysvallat ja Iran.

Hakijan lähtömaa vaikuttaa opiskelijan maahantulon edellytyksiin ja voi vaikuttaa myös mahdolliseen toimeentuloon Suomessa. Sekä ammattikorkeakouluihin että yliopistoihin hakee vuosittain huomattava määrä hakijoita alhaisen tulotason/elintason maista EU- ja Eta-alueen ulkopuolelta. Osalla hakijoista puolestaan esimerkiksi englannin kielen taito ei ole riittävällä tasolla korkeakoulututkinnon suorittamiseksi.

3.1 Yhteistyö kotimaisten ja kansainvälisten kaupallisten toimijoiden kanssa

Työryhmä ei ole voinut muodostaa kattavaa ja luotettavaa tilannekuvaa siitä, miten suomalaiset korkeakoulut hyödyntävät kotimaisia ja kansainvälisiä agentteja tai muita kaupallisia toimijoita opiskelijarekrytoinnin tukena ja millä tavoin ne seuraavat toiminnan laatua. On vaikea arvioida, kuinka suuri osuus Suomeen ulkomailta hakeutuvista kansainvälisistä opiskelijoista käyttää agenttien palveluja. Toistaiseksi suuruusluokasta on vain hajanaista ja epävirallista tietoa korkeakoulujen hakuprosessien aikana hakijoilta keräämän palautteen perusteella. Agenteilla on kansainvälisten selvitysten mukaan merkittävä rooli globaaleilla koulutusmarkkinoilla, joten kehityksen voi olettaa heijastuvan myös Suomeen. Parhaimmillaan korkeakoulu voi asiantuntevan agentin avulla tehostaa ja täsmentää omiin tutkimusohjelmiinsa soveltuvimpien ja motivoituneimpien opiskelijoiden rekrytointia – yhteistyö vaatii molemminpuolista sitoutumista, ammattitaitoa ja vastuullista markkinointia.

Useimmat korkeakoulut suhtautuvat kansainvälisten opiskelijoiden rekrytointiin aikaisempaa tavoitteellisemmin etenkin lukuvuosimaksujen käyttöönoton sekä kansallisten ja institutionaalisten strategisten tavoitteiden myötä. Painopiste on siirtynyt mainonnasta ja markkinoinnista täsmällisempään opiskelijarekrytointiin, jonka myötä myös alan ammattilaisten määrä ja osaaminen korkeakouluissa on kasvanut. Tästä johtuen myös agenttiyhteistyöhön kohdistuu enemmän kiinnostusta, sillä se on keskeinen keino täsmällisempään opiskelijarekrytointiin. Osa korkeakouluista käyttää yksittäisiä, vain tiettyyn maantieteelliseen alueeseen erikoistuneita agentteja ja osa suurempien agenttiyritysten maantieteellisesti laajemmalla alueella toimivia agentteja.

Osa agenteista on jo pitkään globaaleilla koulutusmarkkinoilla toimineita vakiintuneita toimijoita, osa puolestaan nopeaa kasvua hakevia, markkinoille pyrkiviä toimijoita. On tärkeää, että korkeakoulut ymmärtävät agenttiyhteistyön toimintaperiaatteet, liiketoimintamallit sekä kannustin- ja tulospalkkausjärjestelmät. Lisäksi korkeakoulujen on hyvä perehtyä koulutusagenttien kansainvälisiin akkreditointiorganisaatioihin.

Korkeakoulujen osaamista agenttien kanssa toimimiseen tulee tukea tietopohjan ja koulutuksen kautta. Muina keinoina voivat olla:

- a. Kaupallisten koulutusagenttien/ulkomaisten opiskelijoiden rekrytointitoimijoiden ja suomalaisten korkeakoulujen yhteistyöhön luodaan eri viranomaisten ja korkeakoulujen välisessä yhteistyössä code of conduct -ohjeistus. Ohjeistus tukee korkeakouluja luotettavien ja laadukkaiden yhteistyömuotojen rakentamisessa. Työssä hyödynnetään kansainvälistä benchmarking-tietoa.
- b. Kannustetaan korkeakouluja seuraamaan systemaattisesti ja aktiivisesti agenttien toiminnan laatua sekä huolehtimaan siitä, että kaikki toimijat välittävät vain oikeaa tietoa suomalaisesta koulutusjärjestelmästä, hakeutumiseen ja maahantuloon liittyvistä prosesseista. Korkeakouluja kannustetaan jakamaan tietoa käyttämistään palveluntuottajista.

3.2 Suunnitelmallinen opiskelijarekrytointi koulutusperäisen maahanmuuton tueksi

Osaamisen ennakointifoorumin mukaan (2019) uuden työvoiman tarve tulee vuoteen 2035 mennessä olemaan keskimäärin vuosittain runsaat 60 000 henkilöä. Onnistuessaan ja oikein toteutettuna työ- ja koulutusperäinen maahanmuutto helpottaa työvoiman saatavuutta. Kansainvälistä opiskelijamarkkinointia tulisi jatkossa suunnata erityisesti sellaisille opiskelijakandidaateille, jotka kokevat suomalaisen työelämän, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan (TKI-toiminnan) ja kärkialojemme ympärille muodostuneet ekosysteemit houkuttelevana. Emme siis houkuttele vain korkeakouluihimme opiskelijoita, vaan osaajia kasvamaan osaksi suomalaista yhteiskuntaa ja tutkimus-, innovaatio- ja yritysmaailmaa.

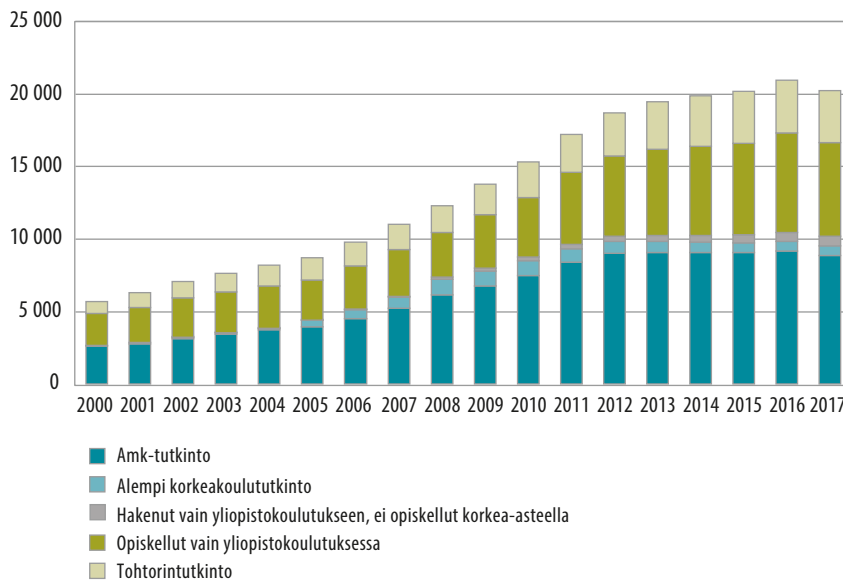
Suomessa on kansainvälisesti tunnettu toimiala- ja koulutustarve-ennakointikokonaisuus, jota on kehitetty pitkään. Ennakointitoimijoita on useita ja niiden tuottama kokonaisuus antaa hyvän kuvan tulevista rakenteellisista muutoksista. Useiden ennakointimallien tuottamat tulokset osoittavat myös sen, että jopa rakenteellisten tekijöiden osalta tulevaisuus on epävarma. Ennakointitulokset poikkeavat toisistaan ja tulevaisuuteen liittyy aina odottamattomia ja ennakoimattomia tekijöitä, joiden vaikutukset paikallisiin työmarkkinoihin ja työvoiman tarpeeseen voivat olla suuriakin. Ennakoinnin epävarmuudesta huolimatta myös koulutusperäisen maahanmuuton kehittämistoimien olisi hyvä perustua kokonaisvaltaisen osaamistarpeiden ennakointitiedon hyödyntämiselle.

Erityisosaajien ja kv. opiskelijoiden houkuttelussa on mahdollista hakea synergioita ja koota voimia esim. markkinoinnissa ja kohdennetuissa osaajien houkuttelukampanjoissa. Korkeakoulut voisivat tiivistää yhteistyötä yritysten ja kaupunkiseutujen yrityspalveluiden kanssa jo opiskelijamarkkinointivaiheessa ja laatia yhteisiä kv. opiskelijamarkkinointitoimenpiteitä. Kärkitoimialat ja niiden yritykset/organisaatiot voitaisiin nivoa aktiiviseksi osaksi markkinointiviestiä esim. siten, että yritykset tarjoutuvat kummeiksi kv. opiskelijoille heti opiskelijavalinnan jälkeen.

Business Finland, Suomen edustustot ja Team Finland Knowledge -asiantuntijat muodostavat verkoston, joka tukee korkeakouluja kv. opiskelijarekrytoinnissa kohdemaissa.

3.3 Ulkomaalaiset tutkinto-opiskelijat korkeakouluissa

Yli 5 miljoonaa opiskelijaa suorittaa korkeakoulututkintoa kotimaansa ulkopuolella. Suomessa ulkomaalaisten opiskelijoiden osuus kaikista korkeakouluopiskelijoista oli 7,1 % vuonna 2017, mikä on yli OECD-maiden keskiarvon. (lähteet: Vipunen ja Education at a Glance 2018, OECD.)

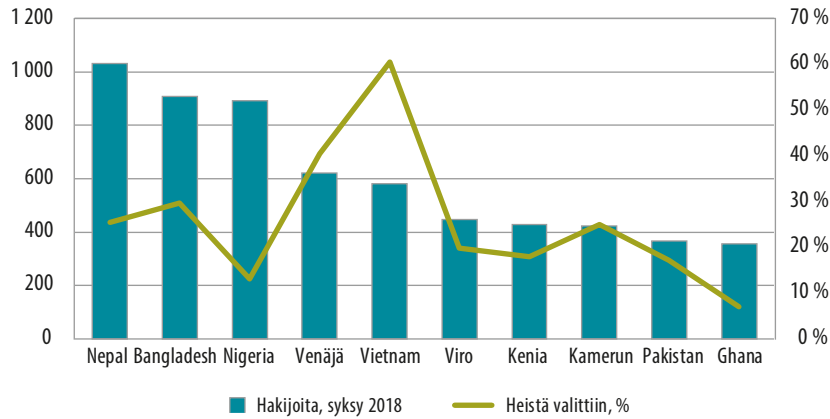

Kuvio 2. Korkeakoulujen tutkintoon johtavan koulutuksen ulkomaalaiset opiskelijat 2000–2017.

Lähde: Vipunen

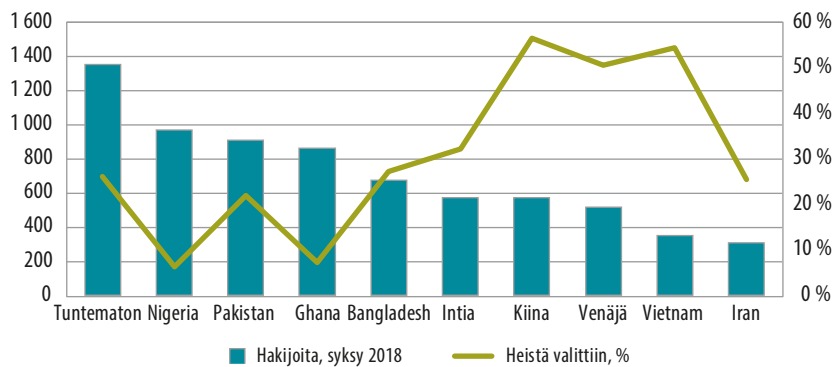
Vuonna 2018 suomalaisissa yliopistoissa kaikilla koulutusasteilla aloitti 2 671 ja ammattikorkeakouluissa 2 796 uutta ulkomaalaista opiskelijaa (Tilastokeskus 05/2019).

KANSAINVÄLISTEN KORKEAKOULUOPIKELIJOIDEN MAAHANTULO
JA INTEGROITUMINEN SUJUVAKSI YHTEISTYÖLLÄ

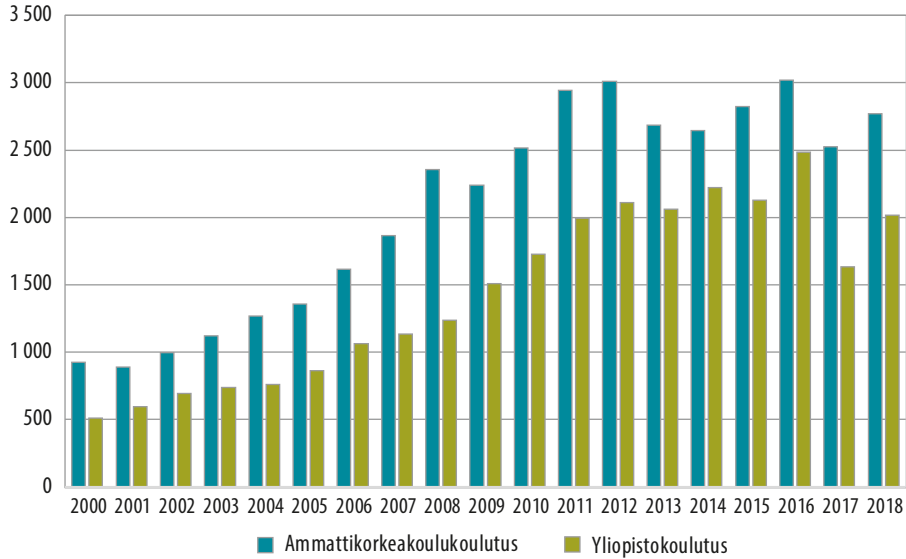
Kuvio 3. Ammattikorkeakoulujen syksyllä 2018 alkavaan koulutukseen hakeneet ja valitut kansalaisuuden mukaan. Lähde: Vipunen

Eniten hakemuksia suomalaisiin ammattikorkeakouluihin tuli Nepalista, Bangladeshista ja Nigeriasta. Suhteellisesti parhaiten valituksi tulivat venäläiset ja vietnamilaiset hakijat. Vietnamilaisista hakijoista hyväksyttiin yli 60 %, venäläisistä hakijoista 40 %.

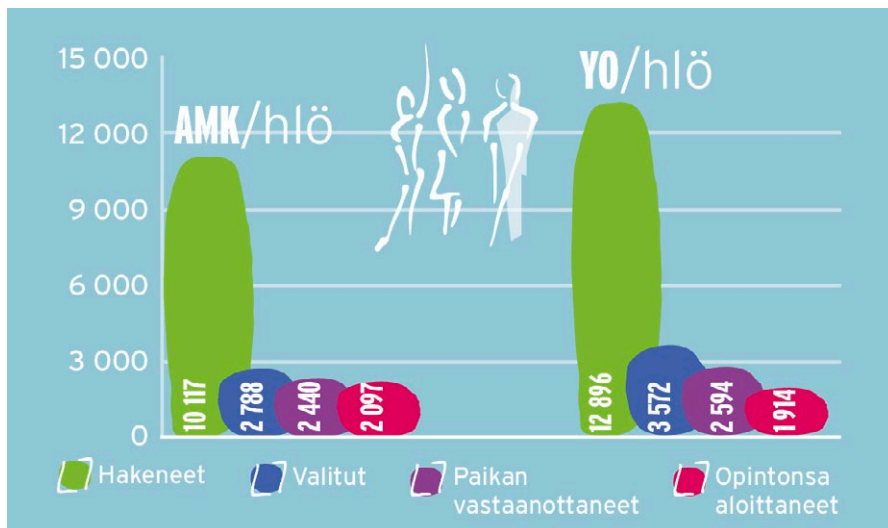
Kuvio 4. Yliopistojen syksyllä 2018 alkavaan koulutukseen hakeneet ja valitut kansalaisuuden mukaan. Lähde: Vipunen

Eniten hakemuksia yliopistoihin tuli maaryhmästä Tuntematon (kansalaisuustiedon puuttuminen selittyy ongelmilla tiedonkeruussa), toiseksi eniten Nigeriasta ja sitten Pakistanista ja Ghanasta. Suhteellisesti parhaiten valituksi tulivat kiinalaiset, venäläiset ja vietnamilaiset hakijat, joista hyväksyttiin noin 50 %.

Kuvio 5. Korkeakoulujen uudet ulkomaiset tutkinto-opiskelijat (alempi ja ylempi korkeakouluaste sekä tutkijakouluaste) vuosina 2000–2018. Lähde: Vipunen

Korkeakoulujen ulkomaisten opiskelijoiden koulutusalaprofiilissa on vain vähän muutoksia vuosien välillä. Ammattikorkeakouluissa suurin osa, reilu kolmannes, uusista ulkomaisista opiskelijoista opiskelee kaupan, hallinnon ja oikeustieteen alalla. Yliopistojen ulkomaisista opiskelijoista eniten aloittajia vuosittain on tietoliikenteen ja tietojenkäsittelyn tai tekniikan alalla.

Kuvio 6. Vuonna 2018 korkeakouluihin hakeneet, valitut, paikan vastaanottaneet ja opintonsa aloittaneet ulkomaalaiset tutkinto-opiskelijat. Sisältää kaikki tutkintoon johtavan koulutuksen hakijat. Lähde: Vipunen

3.4 Opiskelijalle suunnatut valtakunnalliset palvelut opiskelumahdollisuuksista ja maahantulon lupaprosesseista

Maahanmuuttoviraston internetsivuilla (<https://migri.fi/opiskelijan-oleskelulupahakemus>) on kattavasti tietoa opiskelijan oleskeluluvan edellytyksistä ja oleskelulupaprosessista. Sivuilta pääsee myös viraston sähköiseen Enter Finland -palveluun, jossa voi tehdä oleskelulupahakemuksen. Enter Finland -palvelussa tehdyn oleskelulupahakemuksen käsittely on kokonaan sähköinen viereydestä tiedoksiintoon. Yhteydenpito opiskelijaan tapahtuu sähköisesti ja hän voi vastata lisäselvityspyyntöön sama päivänä kuin se on hänelle lähetetty. Sähköisesti ei voi kuitenkaan vielä tunnistautua. Tunnistautuminen tapahtuu henkilökohtaisella käynnillä Suomen edustustoissa. Oleskelulupakortti lähetetään postitse.

Maahanmuuttovirasto on järjestänyt jo useana vuonna vuosittaisen oppilaitosinfon, jossa on käsitelty ajankohtaisia opiskelijan oleskelulupiin liittyviä asioita. Toukokuussa 2019 Maahanmuuttovirasto järjesti ensimmäisen verkkoseminaarin opiskelijan oleskelulupa-asioista. Verkkoseminaari on suunnattu opiskelijoille ja heitä lupa-asioissa neuvoville henkilöille. Verkkoseminaarissa kerrotaan oleskeluluvan edellytyksistä ja opastetaan Enter Finland -palvelun käytössä. Tavoitteena on, että verkkoseminaaritallenteen avulla opiskelija pystyisi tekemään hakemuksen, johon ei tarvitse pyytää lisäselvityksiä.

Maahanmuuttovirasto kehittää ulkomaalaisasioiden käsittelyjärjestelmää (UMA) tukemaan päätöksentekoa mm. jatkolupien osittaisella automatisoinnilla. Maahanmuuttoviraston ja oppilaitosten välistä tiedonvaihtoa varten on kehitetty Koski-integraatio, jonka avulla Maahanmuuttovirasto saa oleskelulupaharkintaa varten tarvittavia tietoja vastaisuudessa suoraan oppilaitoksesta, mikä vähentää oleskelulupaan tarvittavia liitteitä sekä tietojen tarkastamistarvetta. Toistaiseksi Koski-integraatiota voidaan hyödyntää jatkolupien käsittelyssä silloin, kun opiskelijalla on suomalainen henkilötunnus. Ensimmäisen oleskeluluvan yhteydessä Koski-integraatiota voi hyödyntää, jos opiskelijalle on annettu oppijanumero, mutta kaikilla opiskelijoilla sitä ei vielä ole. Maahanmuuttoviraston ja Opetushallituksen ylläpitämän Koski-palvelun integraatiota kehitetään edelleen.

Opetushallitus on aloittanut vuonna 2019 Study in Finland -sivuston ja Studyinfo-verkko-palvelun kehittämisen yhteiseksi palvelukokonaisuudeksi. Tavoitteena on jatkaa asiakaslähtöisten digitaalisten palveluiden ja sujuvien palvelupolkujen kehittämistä tiiviissä viranomaisyhteistyössä ja korkeakoulujen kanssa siten, että

- korkeakoulututkinnon suorittamisesta Suomessa kiinnostunut ulkomaalainen asiakas saa helposti, luotettavasti ja riittävän hyvissä ajoin käyttöönsä vieraskielistä koulutustarjontaa, Suomeen hakeutumista ja muun päätöksentekonsa tueksi tarvitsemaansa tietoa.

- hakeutujan palveluprosessi on sujuva sekä hakijan että korkeakoulun näkökulmasta ja tarjoaa saumattoman siirtymän eri viranomaispalvelusta toiseen. Hakija pystyy reaaliaikaisesti seuramaan omaa tilannettaan prosessin eri vaiheissa.
- digitaalisista palveluista kertyvä tieto on helposti hyödynnettävissä toiminnan vaikuttavuuden arvioimiseksi ja palveluiden kehittämiseksi korkeakouluissa ja kansallisella tasolla.

Tähän mennessä Study in Finlandin ja Studyinfon kehittämistyössä on luotu yhteisiä työskentelytapoja tavoitteen edistämiseen, hiottu asiakaslähtöisiä palvelupolkuja sekä ideoitu viestintää korkeakoulujen englanninkielisestä tarjonnasta ja yhteishausta käymällä vuoropuhelua korkeakoulujen kanssa. Sujuvien digitaalisten palvelupolkujen kehittäminen linkittyy myös parhaillaan käynnissä olevaan Opetushallituksen asiakkuustyön kehittämiseen.

Työryhmä pitää keskeisenä tavoitteena, että

- Suomi on vetovoimainen maa kansainvälisille korkeakouluopiskelijoille.
- Suomi ja suomalainen korkeakoulutus profiloituvat maailmalla yhteisellä tarinalla ja houkuttelevana vaihtoehtona.
- Yhtenäinen tarina ja kansainvälisten tutkinto-opiskelijoiden houkuttelu Suomeen rakentuvat vastuullisuuteen ja kestäviin ratkaisuihin sekä opiskelijan, korkeakoulujen että suomalaisen yhteiskunnan näkökulmasta.

Toimenpide-ehdotukset

6. Kehitetään rekrytointia ja integroitumista tukevia prosesseja niin, että koko ketju toimii ennakoivasti, luotettavasti ja tehokkaasti sekä yksilön, korkeakoulujen että viranomaisten näkökulmasta.
7. Luodaan kaupallisten rekrytointitoimijoiden ja suomalaisten korkeakoulujen yhteistyöhön hyvät käytännöt -ohjeistus. Ohjeistus tukee korkeakouluja luotettavien ja laadukkaiden yhteistyömuotojen rakentamisessa.
8. Toimitaan poikkihallinnollisesti rekrytointi- ja markkinointitoimenpiteiden strategisessa suuntaamisessa ja operatiivisessa toteutuksessa sekä kansallisella että alueellisella tasolla. Kohdennetaan resursseja yhdessä koordinoitujen sekä ketteriä kokeiluja ja nopeaa oppimista hyödyntäen. Käynnistetään yhteisrahoitteisia kansainvälisten osajien rekrytointiin tähtäviä toimia.

9. Vahvistetaan Study in Finland- ja Work In Finland -työn ja resurssien kytkeytymistä Suomen maakuvatyöhön.
10. Hyödynnetään Team Finland Knowledge -verkoston asiantunte-
musta, verkostoja ja alueellista näkyvyyttä asemapaikoissa myös
koulutusperäisen maahanmuuton edistämässä.
11. Kehitetään asiakaslähtöisiä digitaalisia palveluita ja sujuvia palvelu-
polkuja rekrytoinnista hakuun, valintaan, paikan vastaanottamiseen
ja maahantuloon.
12. Selvitetään mahdollisuutta perustaa Suomi-stipendiohjelma tuke-
maan kansainvälisten opiskelijoiden rekrytointia Suomeen.

4 Lainsäädäntö ja oleskelulupaprosessi

4.1 Säädöspohja

Kolmansien maiden kansalaisten opiskelijoiden maahantuloon ja maassa oleskeluun sovelletaan 1.9.2018 voimaan tullutta erillislakia (laki kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella, 719/2018) ja ulkomaalaislakia (301/2004). Laissa säädetään, millaisiin opintoihin ja millä edellytyksellä oleskelulupa voidaan myöntää. Kansallinen sääntely perustuu unionin lainsäädäntöön, jossa asetetaan tietyt reunaehdot oleskelu- luvulle. Direktiivin tarkoituksena on ollut yhdenmukaistaa EU:n jäsenvaltioiden korkeakouluopiskelijoita koskevia lupakäytäntöjä. Uuteen lakiin on selkeyden vuoksi keskitetty kaikkia opiskelijoita koskeva sääntely. Unionin lainsäädännön mukanaan tuomat muutokset ovat pääosin korkeakouluopiskelijoiden aseman korostaminen ja EU:n sisäisen liikku- misen helpottaminen.

Lain (719/2018) 7 § Oleskeluluvan myöntäminen opiskelua varten

Kolmannen maan kansalaiselle myönnetään oleskelulupa opiskelua varten, jos hä- net on hyväksytty opiskelijaksi Suomessa sijaitsevaan:

1. korkeakouluun ja hän on suorittanut korkeakoulun vaatimat maksut; tai
2. muuhun oppilaitokseen kuin korkeakouluun, jos opiskelu johtaa tutkintoon tai ammattiin, taikka, jos oleskeluluvan myöntämiselle on perusteltu syy, myös muihin opintoihin.

Oleskeluluvan myöntämisen edellytyksenä on, että opiskelijan toimeentulo on tur- vattu siten kuin ulkomaalaislain 39 §:ssä säädetään. Oleskeluluvan myöntäminen edellyttää lisäksi, että kolmannen maan kansalaisella on vakuutus, joka kattaa sai- raanhoidon kustannukset. Jos opintojen arvioitu kesto on vähintään kaksi vuotta, riittävää on, että vakuutus kattaa lääkekustannukset.

Oleskelulupa myönnetään tilapäisenä kahdeksi vuodeksi, jollei oleskelulupaa haeta lyhyemmäksi ajaksi, tai enintään opintojen keston ajaksi, jos opinnot kestävät alle kaksi vuotta.

Hallituksen esityksen perusteluissa (HE 21/2018 vp, s. 53) selostetaan lain soveltamista korkeakoulun osalta siten, että korkeakoulu toimii ja sijaitsee Suomessa ja että se on Suomen korkeakoulujärjestelmän mukainen korkeakoulu, jolla on oikeus järjestää korkeakoululainsäädännön mukaista tutkintoon johtavaa ja muuta koulutusta.

Oleskeluluvan myöntäminen korkeakouluopintoja varten edellyttää lisäksi, että kolmannen maan kansalainen on suorittanut korkeakoulun vaatimat maksut, millä yleisimmin tarkoitetaan lukuvuosimaksua. Keskeistä on, että Maahanmuuttovirastolla on tiedossa, onko tämä edellytys oleskeluluvan myöntämisen kannalta täytetty siten kuin yliopisto edellyttää, ja että kolmannen maan kansalainen on hyväksytty yliopiston opiskelijaksi ilman ehdollisuuksia.

Kolmannen maan kansalaisen opiskelijan toimeentulon tulee olla turvattu siten kuin ulkomaalaislain 39 §:ssä säädetään. Toimeentulon tulee siten olla turvattu koko sen ajan, jolle oleskelulupaa haetaan.

Oleskeluluvan myöntäminen edellyttää myös vakuutusedellytyksen täyttämistä. Vakuutuksen tulee kattaa sairaanhoidon kustannukset 120 000 euroon saakka, jos kyse on alle kahden vuoden opiskelusta Suomessa, ja lääkekustannukset 40 000 euroon saakka, jos kyse on vähintään kahden vuoden opiskelusta ja kun opiskelija olisi saanut kotikunnan.

Direktiivin täytäntöönpanon myötä oleskelulupa myönnetään tilapäisenä kahdeksi vuodeksi kerrallaan, kun se aiemmin voimassa olleen sääntelyn perusteella myönnettiin yhdeksi vuodeksi kerrallaan.

Direktiivi on tuonut mukanaan korkeakouluopiskelijoiden EU:n sisäisen liikkuvuuden siten, että ensimmäisen jäsenvaltion myöntämällä oleskeluluvalla voi tietyin edellytyksin ja tietyksi ajaksi siirtyä opiskelemaan toiseen jäsenvaltioon ilman velvollisuutta hakea siellä oleskelulupaa. Liikkumiseen sovelletaan eri jäsenvaltioissa erilaisia hallinnollisia menettelyjä, miten liikkumisen voi käytännössä toteuttaa. Suomi säätelee siitä, miten ensimmäisen jäsenvaltion myöntämällä oleskeluluvalla voi liikkua Suomeen opiskelemaan.

Lain 19 § Opiskelijan liikkuminen

Opiskelijalla, jolla on ensimmäisen jäsenvaltion myöntämä voimassa oleva lupa ja joka kuuluu liikkuvuustoimenpiteitä sisältävän unionin tai monenvälisen ohjelman tai kahden tai useamman korkeakoulun välisen sopimuksen piiriin, on oikeus

maahantuloon ja oleskeluun enintään 360 päiväksi suorittaakseen osan korkeakouluopinnoistaan Suomessa. Opiskelijalla on työnteko-oikeus 14 §:ssä säädetyn mukaisesti.

Opiskelijan, joka ei täytä 1 momentissa säädettyjä liikkumisen edellytyksiä, on haettava 6 §:ssä tarkoitettu oleskelulupa opiskelua varten, jotta hän voi suorittaa osan opinnoistaan Suomessa sijaitsevassa korkeakoulussa.

Oleskeluluvan hakemiseen sovelletaan ulkomaalaislakia. Oleskelulupaa on haettava ja se on saatava ulkomailla ennen Suomeen saapumista. Oleskelulupaa haetaan Suomen edustossa.

Erillislaissa säädetään hakemusmenettelyn enimmäiskestosta. Päätös oleskelulupahakemukseen on annettava tiedoksi hakijalle mahdollisimman pian ja viimeistään 90 päivän kuluttua kuluessa siitä, kun hakija on esittänyt täydellisen hakemuksen. Jos oleskelulupahakemuksessa esitetyt tiedot tai asiakirjat ovat puutteelliset, määräajan kuluminen keskeytyy, kunnes vaaditut lisätiedot on saatu. Jos lisätietoja tai asiakirjoja ei ole toimitettu määräajassa, hakemus voidaan hylätä.

Opiskelijan oleskelulupaan liittyy työnteko-oikeus eli opiskelija voi maassa oleskelunsa aikana myös tehdä töitä ja siten turvata toimeentuloaan. Sinä aikana, kun oppilaitoksessa järjestetään opetusta, työnteko-oikeuden määrä on rajoitettu siten, että sen tulee tasoitua keskimäärin 25 tuntiin viikossa. Muina aikoina, kun työ on tutkintoon sisältyvää työharjoittelua tai opintoihin sisältyvän lopputyön tekemistä ansiotyönä, tätä tuntirajoitusta ei ole, ja oikeus kokoaikaiseen työntekoon on aikana, jolloin oppilaitoksessa ei järjestetä varsinaista opetusta.

Kun opiskelijan edellisen oleskeluluvan voimassaolo on päättymässä, mutta hänen opintonsa jatkuvat, on opiskelijan haettava jatkolupaa. Jatkolupaa haetaan Suomessa, ja hakemus jätetään Maahanmuuttovirastolle.

Laissa säädetään tilanteista, joissa jatko-oleskelulupaa ei myönnetä. Jatkoluvan myöntäminen edellyttää aiemmin esitettyjen toimeentulo- ja vakuutusedellytysten täyttymistä. Lisäksi edellytetään, että opiskelijan opinnot etenevät riittävästi. Hallituksen esityksen perusteluissa (HE 21/2018 vp, s. 58–59) selostetaan opintojen edistymisen osalta siten, että opintojen riittävän nopea edistyminen olisi suhteutettava tutkinnon tai opintojen odotetavissa olevaan suoritus aikaan. Lisäksi todetaan, että opiskelijalla voi olla esimerkiksi terveyteen liittyvä tai muu hyväksyttävä syy sille, että opinnot eivät ole edistyneet riittävän nopeasti.

Mikäli opiskelija on hakenut jatkolupaa ajoissa, eli ennen edellisen luvan päättymistä, saa hän työskennellä oleskelulupahakemuksen vireillä ollessa. Työnteko-oikeus hakemuksen vireillä ollessa vastaa aiemmin esitettyä opiskelijan oleskelulupaan liittyvää työnteko-oikeutta.

Jatkolupa myönnetään myös lähtökohtaisesti kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Lupaa voi hakea myös lyhyemmäksi ajaksi.

Tutkinnon suorittamisen jälkeen opiskelijalle myönnetään hakemuksesta oleskelulupa työnhakua ja yritystoimintaa varten. Tämä tehdään, jos ulkomaalaisella ei ole työpaikkaa. Oleskeluluvan myöntäminen edellyttää, että toimeentulon tulee olla turvattu. Oleskelulupa myönnetään tilapäisenä yhden kerran enintään yhdeksi vuodeksi edellisen oleskeluluvan päättymisestä.

Ulkomaalainen saa työpaikan löydettyään aloittaa työnteon heti. Työnteon alan ei tarvitse vastata opintojen alaa. Ulkomaalainen saa aloittaa uuden tai toisenkin työn, jos ensimmäinen ei ollut sopiva tai antanut riittävästi ansioita. Uutta oleskelulupaa (työnteon tai muulla perusteella) on haettava viimeistään, kun työhakua koskeva oleskeluluvan voimassaoloaika umpeutuu.

Suomessa tutkinnon suorittaneen ulkomaalaisen työntekoa koskevaan hakemukseen ei sovelleta työ- ja elinkeinotoimiston osapäätösharkintaa, eikä siten myöskään ns. saatavuusharkintaa, vaikka oleskelulupaa haettaisiin myöhemmin. On siis riittävää, että ulkomaalaisella on Suomessa suoritettu tutkinto.

4.2 Oleskeluluvan hakeminen edustustossa

Suurin osa opiskelijoista (97 %) hakee nykyisin oleskelulupaa sähköisesti Maahanmuuttoviraston Enter Finland -palvelussa. Sähköisen hakemuksen tekemisen jälkeen hakija tunnustautuu Suomen edustustossa. Hakija voi myös hakea oleskelulupaa jättämällä paperihakemuksen Suomen edustustoon. Tällöin hakija tunnustautuu hakemusta jättäessään.

Tunnistautuminen tapahtuu edustustossa, jonka toimipiirin alueella hakija varsinaisesti asuu. Hakija ei siis voi vapaasti valita, missä edustustossa hän asioi.

Edustustoilla on maahantuloasioissa omat toimipiirinsä, jonka alueen asioihin, ilmiöihin ja ongelmiin ne ovat perehtyneet. Paikallistuntemuksen avulla edustusto pystyy tunnistamaan aidon asiakirjan väärennöksestä ja hankalissa tapauksissa edustustolla on kanaavat selvittää asiakirjan aitous tai asiakkaan väitteiden paikkansa pitävyys. Tämän lisäksi

edustustolla on yleensä valmius palvella asiakkaita asiakkaan omalla kielellä tai osoittaa/ neuvoa mistä saada tarvittavat tulkkipalvelut asiakkaalle.

Legalisointia varten edustustolla on oman toimipiirinsä ulkoministeriöiden legalisointitoimistojen leima- ja allekirjoitusnäytteet.

4.3 Päätöksenteko Maahanmuuttovirastossa

Hakemuksen käsittely Maahanmuuttovirastossa voi alkaa, kun hakija on käynyt tunnistautumassa Suomen edustustossa ja edustusto on vireyttänyt hakemuksen ulkomaalaisasioiden käsittelyjärjestelmässä (UMA) ja siirtänyt asian Maahanmuuttovirastolle käsiteltäväksi. Maahanmuuttoviraston tavoitteena on aloittaa hakemuksen käsittely kuukauden kuluessa hakemuksen saapumisesta. Käsittelyyn pääsy riippuu jonotilanteesta, mutta noin kuukauden odotusajassa on pysytty myös ruuhka-aikana. Paperilla tehdyn oleskelulupahakemuksen käsittely voi alkaa vasta, kun hakemus on saapunut kuriiripostilla Maahanmuuttovirastoon ja skannattu UMA-järjestelmään.

Jos hakemuksessa on kaikki tarvittavat selvitykset, päätös voidaan tehdä heti. Jos hakemuksessa on puutteita, hakijalta pyydetään lisäselvityksiä ja annetaan täydennysten toimittamiseen kahden viikon määräaika. Kun hakemus on tehty sähköisesti, selvityspyynnö lähetetään Enter Finland -palveluun, jossa hakija voi lukea sen heti. Hakija saa tiedon selvityspyynnöstä sähköpostiinsa.

Kun täydennykset on saatu, selvitykset käydään läpi ja tehdään joko myönteinen päätös, jos edellytykset täyttyvät, tai siirretään hakemus harkintaan, jos edellytysten täyttymisestä ei ole riittävää varmuutta. Myönteinen päätös tehdään, jos harkinnan jälkeen todetaan, että luvan edellytykset täyttyvät ja kielteinen päätös, jos oleskeluluvan edellytykset eivät täyty. Kielteisen päätöksen perusteena on yleisimmin, ettei hakijan toimeentulo ole turvattu, koska toimeentuloselvitys ei ole luotettava eikä voida varmistua siitä, että hakijalla on varat toimeentuloonsa Suomessa. Opiskelijan toimeentulon Suomessa tulee olla turvattu, jotta hän pystyy keskittymään opiskeluun eikä päädy työskentelemään ns. pimeästi tai joudu muihin riittämättömästä toimeentulosta johtuviin ongelmiin.

Lain kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella mukaan päätös oleskelulupahakemukseen on annettava tiedoksi hakijalle mahdollisimman pian ja viimeistään 90 päivän kuluttua kuluessa siitä, kun hakija on esittänyt täydellisen hakemuksen. Ajan kuluminen keskeytyy, jos hakijalta joudutaan pyytämään lisäselvityksiä. Maahanmuuttoviraston tavoitteena on pysyä lakisääteisessä käsittelyajassa.

4.4 Päätöksen ja oleskelulupakortin luovuttaminen ja maahantulo

Kun oleskelulupahakemus on tehty sähköisesti, myös päätöksen tiedoksianto tapahtuu sähköisesti Enter Finland -palvelussa. Hakija saa tiedon päätöksestä sähköpostiinsa ja päätös on heti luettavissa. Kun oleskelulupahakemus on tehty paperilla, päätös siirretään sähköisesti UMA:n kautta Suomen edustustolle, joka antaa hakemuksen tiedoksi hakijalle.

Kun oleskelulupapäätös on myönteinen, opiskelijalle tilataan oleskelulupakortti edustustoon, jossa hän tunnistautui. Oleskelulupakortin saapumisessa edustustoon kestää pääsääntöisesti 2–3 viikkoa.

Jos opiskelija on tehnyt oleskelulupahakemuksen paperimuodossa, päätös annetaan hakijalle tiedoksi edustustossa hakijan tullessa hakemaan päätöstä/oleskelulupakorttia. Mikäli hakija ei tule noutamaan päätöstä edustustosta, päätös voidaan toimittaa hakijalle postitse, mikäli maassa on toimiva postilaitos. Muussa tapauksessa päätöksen tiedoksianto on toimitettava kansainvälistä saantitodistusmenettelyä käyttäen. Postitusta käytettäessä hakija vastaa itse mahdollisista postituskuluista.

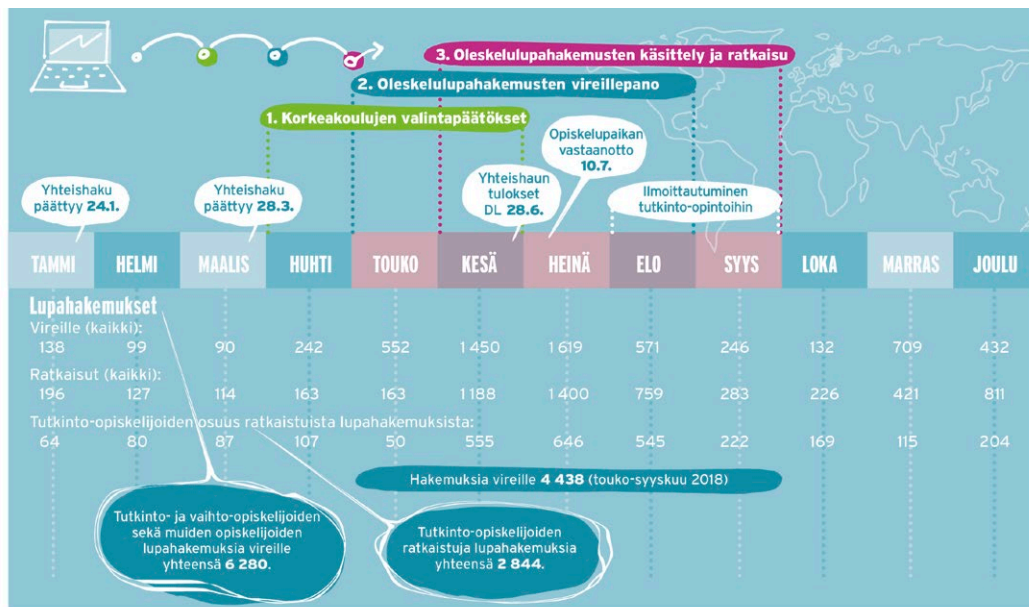
Oleskelulupakorttia ei tarvitse noutaa henkilökohtaisesti edustustosta, vaan hakija voi tarvittaessa valtuuttaa jonkun toisen puolestaan noutamaan oleskelulupakortin tai hän voi saada korttinsa joko postitse tai kansainvälisen kuriiripalvelun avulla. Hakija vastaa itse mahdollisista postituskuluista (maksaa postituskulut edustustolle etukäteen esim. tunnistautumisen yhteydessä) tai kansainvälisen kuriirifirman noutopalvelun järjestämisestä.

Työryhmä kokosi korkeakoulujen opiskelijavalintoihin ja oleskeluluvan hakemiseen liittyviä aikatauluja ja volyymitietoja samaan ns. vuosikelloon. Tutkinto- ja vaihto-opiskelijoiden sekä muiden opiskelijoiden lupahakemuksia tuli vuoden aikana vireille yhteensä 6 280. Niistä touko- ja syyskuun välillä tuli vireille 4 483 eli hieman yli 70% kaikista hakemuksista.

Tällä hetkellä korkeakoulujen yhteishaun valintojen tulokset julkaistaan aikaisintaan huhtikuussa, ja lopulliset tulokset valmistuvat vasta kesäkuun lopussa. Oleskelulupahakemusten tehokkaan käsittelyn kannalta on haastavaa, että opiskelijat hakevat oleskelulupaa vasta kesä-heinäkuussa, vaikka lupaa voisi hakea heti, kun hakija on saanut tiedon opiskelupaikasta. Lupahakemusten keskittyminen erityisesti kahdelle kuukaudelle vuodessa aiheuttaa ruuhkan Suomen edustustoihin ja Maahanmuuttovirastoon. Opiskelijahakemusten ruuhka kohdentuu samaan aikaan edustustojen lakisääteisen kesälomakauden kanssa. Kuten Maahanmuuttovirastolle, niin myös ulkoministeriölle olisi tärkeää saada hyvissä ajoin tietoa siitä, kuinka paljon ja mistä maista oppilaitokset ovat rekrytoimassa opiskelijoita, jotta edustustot ja ulkoministeriö pystyisivät varautumaan hakemusruuhkan ja järjestämään mahdollisia lisäresursseja ajoissa.

Vuodesta 2020 lähtien korkeakoulujen vieraskieliseen koulutukseen järjestetään oma yhteishakunsa, mikä mahdollistaa tulosten julkaisun jo helmikuusta lähtien. Korkeakouluja kannustetaan osallistumaan vieraskielisen koulutuksen yhteishakuun. Tämä helpottaisi aikataulujen koordinoimista eri toimijoiden välillä, yhteisen vuosikellon laatimista sekä kansallisten resurssien vaikuttavampaa ja oikea-aikaisempaa kohdentamista mm. koulutus- tarjonnan kansainväliseen markkinointiin. Lisäksi kootusti tarjolla oleva tieto yhteishaussa mukana olevista mahdollisuuksista palvelisi myös Suomesta opiskelumaana potentiaalisesti kiinnostuneen asiakkaan tarpeita.

Hakemusten käsittely lakisääteisessä 90 päivän määräajassa edellyttää, että Suomen edustustoilla ja Maahanmuuttovirastolla on tehtävään riittävät resurssit. Maahanmuuttovirastoon on kesäisin palkattu kesätyöntekijöitä käsittelemään opiskelijoiden oleskelulupahakemuksia. Maahanmuuttovirasto ei kuitenkaan tällä hetkellä saa tietoja siitä, kuinka paljon ja mistä maista oppilaitokset rekrytoivat opiskelijoita, mikä vaikeuttaa hakemusruuhkiin varautumista sekä sopivan henkilöstömäärän palkkaamista ja kohdentamista käsittelemään opiskelijoiden oleskelulupahakemuksia. Koska henkilöstön palkkaaminen vie kaikine muodollisuuksineen useita kuukausia, Maahanmuuttovirasto tarvitsee tiedon tulevista opiskelijarekrytoinneista ainakin noin puoli vuotta etukäteen.

Kuvio 7. EU- ja ETA-alueen ulkopuolelta tulevan vaihto- ja tutkinto-opiskelijan haku- ja lupaprosessi vuonna 2018. Lähde: Opetushallitus ja Maahanmuuttovirasto

Vuonna 2018 opiskelijan oleskelulupien keskimääräinen käsittelyaika Maahanmuuttovirastossa oli 27 vuorokautta. Tammi-huhtikuussa hakemuksen keskimääräinen käsittelyaika oli

42 vrk, touko-syyskuussa 19 vrk ja loka-joulukuussa 41 vrk. Kesän keskimäärin nopeampiin käsittelyaikoihin päästiin lisäämällä henkilöresursseja väliaikaisesti. Kesän aikana on myös pyritty ratkaisemaan ensin hakemukset, joita eivät vaadi jatkoselvityksiä. Oleskeluluvan saamiseen kuluvaan aikaan on laskettava lisäksi hakemuksen sähköisen vireillepanon ja tunnistautumisen välinen odotusaika. Lisäksi oleskelulupakortin valmistumiseen menee noin 2 viikkoa.

Toimenpide-ehdotukset

13. Korkeakoulujen ja viranomaisten välistä tiedonkulkua lisätään erityisesti korkeakoulujen ja ulkoministeriön sekä Maahanmuuttoviraston välillä lupaprosessin eri vaiheisiin varautumisen helpottamiseksi. Otetaan käyttöön yhteinen vuosikello tukemaan suunnitellua ja toteutusta
14. Selvitetään, onko korkeakoulun mahdollista laittaa opiskelijan oleskelulupahakemus vireille opiskelupaikan varmistuttua.
15. Selvitetään, onko korkeakoulun mahdollista myöntää opiskelu-oikeus siten, että oikeuden säilyttämisen edellytyksenä on oleskelulupahakemuksen vireille laittaminen tietyn ajan kuluessa opiskelupaikkaa koskevan tiedon saannista.
16. Selvitetään mahdollisuutta, että opiskelijoille myönnetään oleskelulupa koko tutkinnon suorittamisen ajaksi nykyisen kahden vuoden sijaan.
17. Tarkastellaan viranomaisten ja korkeakoulujen välisenä yhteistyönä mahdollisuuksia nopeuttaa toimeentuloedellytyksen täyttymisen varmentamista, pyrkimyksenä löytää kustannustehokkaita ja ajallisesti kestäviä toimintamalleja.

5 Opintojen aikaisen integroitumisen tukeminen

5.1 Korkeakoulut integroitumisen tueksi

Korkeakoulujen lukuvuosimaksujen käyttöönoton seuranta- ja arviointiryhmän väliraportin (2018) mukaan kansainvälisten opiskelijoiden näkökulmasta suurimpia haasteita ovat integroituminen korkeakoulu yhteisöön sekä työelämäyhteyksien ja verkostojen puuttuminen. Samat haasteet tulivat ilmi myös työryhmän järjestämässä kuulemistilaisuudessa ja kyselyaineistossa.

Jotta yhä suurempi osa ulkomaalaisista tutkinto-opiskelijoista saadaan jäämään valmistumisensa jälkeen Suomen työmarkkinoille, tulee korkeakoulujen kiinnittää huomiota kokonaisvaltaiseen integroitumiseen ja työelämäyhteistyöhön opiskelijarekrytointivaiheesta aina opintojen jälkeiseen työnhakuun asti. Erityisesti lukukausimaksun maksaville opiskelijoille näkyvä siitä, mihin opintoihin suunnattu investointi työuran näkökulmasta johtaa, on tärkeää. Korkeakoulujen tulee vahvistaa alueellista yhteistyötä entisestään kansainvälisten opiskelijoiden työelämäyhteyksien luomiseksi.

Korkeakouluissa on viime vuosikymmenen aikana toteutettu lukuisia erilaisia hankeperustaisia kansainvälisten opiskelijoiden harjoittelu- ja työllistymishankkeita yhteistyössä muiden korkeakoulujen, kaupunkien, yrittäjäverkostojen ja kauppakamareiden kanssa. Näistä hankkeista on saatu hyviä tuloksia, mutta haasteena on ollut hankeperustaisen työn siirtäminen pysyväksi osaksi korkeakoulujen ja yhteistyökumppaneiden toimintaa. Tyypillisesti toiminnot ovat päättyneet hankkeen päättyessä.

Suurimassa osassa korkeakouluista on keskitetyt ura- tai työelämäpalvelut, joissa on jo useamman vuoden ajan palveltu myös kansainvälisiä opiskelijoita. Heille järjestetään muun muassa kursseja suomalaisesta työelämästä ja työllistymispalveluista sekä työnhakuun liittyviä työpajoja. Lisäksi on tarjolla erilaisia projekti- ja yhteistyökursseja yhdessä suomalaisten opiskelijoiden kanssa. Haasteena näissä on, että ne tavoittavat vain osan

kansainvälisistä opiskelijoista. Lisäksi useampaan kertaan toteutetun International Student Barometer -selvityksen mukaan kansainväliset opiskelijat odottavat työelämävalmiuksien oppimista myös alakohtaisesti ja osana sisältöopintoja, ei vain erillisinä kursseina. Tämän voi arvioida toteutuvan paremmin erityisesti ammattikorkeakouluissa sekä yliopistoissa sellaisissa ohjelmissa, jotka tähtäävät täsmällisesti tiettyyn ammattiin.

Usein kansainvälisten opiskelijoiden viesti korkeakouluille on, että suomalainen työelämä edellyttää liian täydellistä suomen kielen taitoa, jota heillä ei ole mahdollista saavuttaa kahden tai kolmen vuoden tutkinto-opintojen aikana opintojen ohessa suoritettavilla kielikursseilla. Tutkinto-opintoihin ei myöskään mahdu pakollisten sisältöopintojen lisäksi juurikaan ylimääräisiä kieliopintoja. Toisaalta hyvää kielitaitoa ei opita vain kursseilla, vaan se edellyttää kielen käyttämistä monipuolisesti erilaisissa tilanteissa, jolloin kieliopintojen lisäksi avainasemaan nousevat suomen kielen käyttö opintojen ja vapaa-ajan yhteydessä sekä työharjoittelut suomalaisissa yrityksissä ja organisaatioissa.

Kansainvälisten opiskelijoiden integroitumisen, työllistymisen ja kielenoppimisen kehittämisen näkökulmasta korkeakoulut voisivat kehittää tutkinto-ohjelmien opetussuunnitelmiaan co-curriculum, service learning ja connected curriculum -viitekehysten avulla, jolloin sisältöopintoihin nivoutuisi paremmin yhteiskunta- ja elinkeinoelämäyhteistyö sekä opintojen kytkeytyminen korkeakoulujen tutkimus- ja kehittämistoimintaan.

Työelämäyhteistyön tulisi olla rakenteellinen osa ulkomaalaisten opiskelijoiden opintoja. Koska suurin osa työpaikoista asiantuntijatasolla välittyy verkostojen kautta, tulee ulkomaalaisten opiskelijoiden verkostoitumista työelämään vahvistaa opintojen aikaisella yritys yhteistyöllä sekä vahvalla sidosryhmäyhteistyöllä samoin kuin mahdollisuudella opiskella suomen tai ruotsin kieltä.

Tutkinto-ohjelmien tuottamaa osaamista pitää pystyä paremmin avaamaan yritysten ja muiden työnantajien kielellä. Maisteriohjelmien opintoaikataulu on niin tiukka, että siihen ei juuri mahdu suomen kielen koulutusta tai yritysprojekteja, mikä lisää tarvetta opintojen ulkopuolisille tavoille verkostoitua ja löytää kontakteja työelämään.

Ulkomaalaisille tutkinto-opiskelijoille tulee opintojen aikana kertoa työllistymismahdollisuuksista ja kannustaa etsimään töitä jo opintojen aikana. Kansainväliset opiskelijat pitäisi saada mukaan kaikkeen korkeakoulujen ja opiskelijajärjestöjen toimintaan. Kansainvälisten opiskelijoiden tutorointiin tulisi sisällyttää myös työelämäteemoja.

5.2 Alueellinen yhteistyö työelämäintegroitumisen tueksi

Kansainvälisten opiskelijoiden työelämäohjausta tulee koordinoita entistä paremmin alueen muiden toimijoiden kanssa. Osana valtakunnallista Talent Boost -ohjelmaa on suurimmilla korkeakoulupaikkakunnilla käynnistetty kansainvälisille osaajille suunnattujen palvelumallien, Talent Hubien, kehittäminen. Talent Hubit tuovat kansainvälisten osaajien houkutteluun, rekrytoimiseen, sujuvaan asettautumiseen ja integroimiseen sekä kv. osaajien ja yritysten yhteensaattamiseen tähtäävät eri toimijoiden palvelut asiakaslähtöisiksi kokonaisuuksiksi. Talent Hubit vahvistavat eri toimijoiden (yliopistot, kaupungit, TE-palvelut yms.) kykyä tunnistaa omia vaikutusmahdollisuuksiaan ja roolejaan liittyen kansainvälisten osaajien kiinnittämiseen Suomeen. Korkeakoulujen tulisi aktiivisesti kytkeytyä kansainvälistymis-, innovaatio-, ura- ja HR-palveluiden kautta Talent Hubeihin ja sitä kautta vahvistaa kansainvälisten osaajien työelämäverkostoja jo opintojen aikana.

Talent Hubit vahvistavat kansainvälisten osaajien osaamisen tunnistamista ja markkinointia yrityksille. Talent Hubit toimivat yhden luukun periaatteella, jonka kautta yritykset ja yksilöt saavat tietoa ja ohjausta alueen palveluista. Palvelujen tuottajina voivat olla kaupungit, korkeakoulut, kehitysyritykset, ELY-keskukset, TE-toimistot, kauppakamarit tai muut tahot. Koordinoinnin ja asiakasohjauksen lisäksi Talent Hub -ekosysteemillä voi olla omia yhteisiä palveluita, kuten mentorointia ja osaajien houkuttelukampanjoita.

Talent Hubien toiminta lähtee alueen ja sen yritysten tarpeista, eikä toiminnan sisällön tarvitse olla jokaisessa paikassa samanlaista. Talent Hub -kehittäminen on käynnistynyt pääkaupunkiseudulla, Turussa, Tampereella, Pohjanmaalla, Joensuussa ja Oulussa. Lappeenrannassa, Jyväskylässä, Seinäjoella ja Kuopiossa on ryhdytty kokoamaan toimijaverkostoa.

Talent Hub -ekosysteemi tukee ulkomaalaisten opiskelijoiden integroitumista työelämään ja ammatillisiin verkostoihin ohjaamalla opiskelijoita osaajia ja yrityksiä yhdistäviin palveluihin. Talent Boost -ohjelman myötä perustettavien Talent Hub -palvelumallien kautta pyritään luomaan pysyvämpiä alueellisen yhteistyön malleja osaajien houkuttelussa ja osaajien ja yritysten yhteensaattamisessa. Talent Hubien myötä erilaiset korkeakoulujen kansainvälisiin opiskelijoihin liittyvät kehittämishankkeet voidaan kiinnittää pysyvään alueelliseen yhteistyöhön. Talent Hub -yhteistyö vaatii korkeakouluilta ekosysteemisen yhteistyön otetta sekä sitoutumista ja panostamista alueelliseen yhteistyöhön pysyväisluonteisesti, ei vain hankkeiden kautta.

Kansainvälisiin opiskelijoihin liittyvät palvelut alueella tulee saada koko korkeakoulu yhteisön tietoon ja mielellään niin helposti lähestyttävässä muodossa, että kaikkien kv. opiskelijoita kohtaavien tahojen olisi helppo niistä kertoa. Muuten on vaarana, että tieto Talent Hubien kokoamaista palveluista ei saavuta kansainvälisiä opiskelijoita riittävästi.

Toimenpide-ehdotukset

18. Kiinnitetään kansainväliset opiskelijat kokonaisvaltaisesti osaksi korkeakoulu yhteisöä korkeakoulujen toimin sekä kannustamalla korkeakoulujen opiskelijayhteisöjä ottamaan kansainväliset opiskelijat mukaan yhteisöjen toimintaan.
19. Kieliopintoja tarjotaan joko osana opintoja tai muilla tavoin niin, että aidosti tuetaan työllistymistä ja integroitumista. Vahvistetaan eri toimijoiden yhteistyötä kieliopintojen tarjoamisessa.
20. Työelämäyhteistyöstä tehdään rakenteellinen osa englanninkielisiä tutkintoja.
21. Jokaisessa korkeakoulussa tarjotaan aktiivisesti urapalveluja kansainvälisille opiskelijoille. Tämä voidaan tehdä yhteistyössä TE-toimiston kanssa. Yritysvierailuja ja työelämä tapahtumia järjestetään ja työnhakuun liittyviä materiaaleja tuotetaan myös englanniksi.
22. Korkeakoulut kehittävät alueellista yhteistyötä kansainvälisten opiskelijoiden houkuttelemisessa, integroimisessa ja työllistymistä edistävissä palveluissa ja kiinnittyvät Talent Hub -toimintaan. Korkeakouluissa on Talent Hub -yhteyshenkilöt.
23. Korkeakoulut viestivät työnantajille englanninkielisten tutkinto-ohjelmien tuottamasta osaamisesta. Yritysräjapinnassa työskentelevät tahot (esim. ELYt, TE-palvelut, Business Finland, elinkeino-yhtiöt) kytetään Talent Hub -ekosysteemiin ja sitä kautta markkinoimaan kansainvälisten opiskelijoiden potentiaalia yrityksille (esim. harjoittelut, projekti- ja lopputyöt, mentorointi).
24. Varmistetaan International House Helsinki -palvelun ja vastaavien viranomaisten yhteis palvelupisteiden jatkuvuus ja se, että toiminnassa huomioidaan kansainväliset opiskelijat.

6 Maahan jääminen ja integroituminen opintojen jälkeen

Erityisesti asiantuntijatasolla uramahdollisuudet löytyvät usein verkostojen kautta ja uutta työtä syntyy toimijoiden välisessä kohtaamisessa. Valmistuvilla ulkomaalaisilla korkeakouluopiskelijoilla on usein heikot verkostot suomalaisen työelämään. Tästä syystä sekä opintojen aikaiseen että valmistumisen jälkeiseen työelämäverkostoitumiseen tulee panostaa.

Yritykset viestivät, että he eivät tiedä mistä tavoittaa korkeakouluopiskelijoita ja valmistuneita ja vastaavasti ulkomaalaiset opiskelijat viestivät, että he eivät tunne suomalaisia työnantajia, joista suurin osa on PK-sektorilla. Talent Boost -toimenpideohjelman Talent Hub -palvelumallin tarkoituksena on tiivistää korkeakouluopiskelijakunnilla toimijoiden välistä yhteistyötä kansainvälisten osajien, yritysten ja innovaatiotoimijoiden yhteensaattamiseksi. Huhtikuussa 2018 voimaan tullutta Startup-oleskelulupaa tulisi systemaattisesti lähteä markkinoimaan myös korkeakoulujen ulkomaalaisille tutkinto-opiskelijoille osana korkeakoulun tarjoamia yrittäjyysopintoja. Business Finland ja alueelliset Team Finland -koordinaattorit voisivat tehdä tässä yhteistyötä korkeakoulujen ja kaupunkien startup-toimijoiden kanssa.

TE-palvelut voisivat jalkautua yhä tiiviimmin osaksi korkeakoulujen urapalveluja niin opintojen aikana kuin valmistumisvaiheessa. Työnhakulupaa hakevat tutkinnon suorittaneet kv. opiskelijat, joilla ei vielä ole työpaikkaa Suomessa, olisi hyvä ohjata valmistumisen jälkeen työvoimakoulutuksen piiriin vahvistamaan suomalaisilla työmarkkinoilla tarvittavia korkeakoulututkinnon tuomaa substanssiosaamista täydentäviä taitoja. Ensimmäisiä Suomessa korkeakoulututkinnon suorittaneille ulkomaalaisille opiskelijoille kohdennettuja työvoimakoulutuksia pilotoidaan vuonna 2019 Uudellamaalla.

6.1 Maahanmuuton vastuukorkeakoulut

Opetus- ja kulttuuriministeriö rahoittaa korkeakoulujen SIMHE-palveluja (Supporting Immigrants in Higher Education in Finland) maahanmuuttajien osaamisen tunnistamiseksi ja

heidän ohjaamiseksi tarkoituksenmukaisille koulutus- ja urapoluille. SIMHE-palveluja tarjoavat Metropolia, Karelia-ammattikorkeakoulu, Oulun ammattikorkeakoulu sekä Helsingin, Jyväskylän ja Turun yliopistot.

Kansainvälinen toimintaympäristö on korkeakouluille luonteva jo ennestään, kansainvälisyys on arkipäiväinen ja poikkileikkaava osa korkeakoulujen toimintaa. Maahanmuuttajien ja turvapaikanhakijoiden koulutukseen ja työurille ohjaamiseen liittyy kuitenkin huomattava määrä ratkaistavia erilliskäytänteitä. Maahanmuuton vastuukorkeakoulutoiminnalla haluttiin toiminnan alkuvaiheessa viestittää siitä, että korkeakoulut olivat valmiina toimimaan uudessa tilanteessa. SIMHE-pilotointien havaintojen pohjalta voi todeta, että suomalaisessa korkeakoulujärjestelmässä on vielä kehitettävää, jotta se voisi todella olla tasapuolisesti eri väestöryhmien tavoitettavissa. Nykyisellään järjestelmä palvelee ensisijaisesti kantasuomalaisia ja rajatun kansainvälisiä vaihto- ja tutkinto-opiskelijoita. Suomeen asettuneet maahanmuuttajat eivät tunnu mahtuvan näihin 'lokeroihin', eikä vastuuta tämän väestöryhmän (näennäisestä) korkeakouluttamattomuudesta voi sysätä pelkästään yksilöiden itsensä kannettavaksi. SIMHE-toiminnassa on havaittu, että aiemmin hankitun osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen kehittämiseen tarvitaan olennaisia parannuksia. Maahanmuuttajilla on huomattavan paljon aikaisemmin hankittua osaamista ja suoritettuja opintoja, joita nykyinen koulutusjärjestelmä ei vielä tunnista riittävällä tavalla. Kun osaamista ei tunnusteta ja tunnusteta, saattaa henkilö päätyä koulutustaan vastaamattomiin tehtäviin tai suorittamaan aikaisemman tutkinnon kanssa päällekkäisiä opintoja – eikä aiheesta turhautuminen edistä integraatiota.

Erityisesti kieliopinnojen ja englanninkielisten opintomahdollisuuksien ja -ohjelmien tarve on suuri, sillä kieliongelmat ovat yksi merkittävimmistä esteistä opinnoille ja työllistymiselle. Maahanmuuttajien pääsyä työelämään ja virallisen tutkinto-järjestelmän piiriin tulee myös edistää valmistavilla siltaopinnoilla, esimerkiksi työelämäprojektien tai verkko-opintojen muodossa.

Maahanmuuttajien opintojen ja muun osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen liitetyvä toiminta on nykyisellään vielä melko epäsystemaattista ja strukturoimatonta. Toisaalta eri palveluista ja toiminnasta viestimistä niin muille palveluiden tarjoajille kuin niitä tarvitseville tulee edistää, ja yhteistyötä ja verkostoitumista eri sidosryhmien välillä edelleen kehittää.

Korkeakouluopintoihin poluttavia silta- tai väyläopintoja on tarjolla varsin hajanaisesti ja tyypillisesti vain tietyille aloille painottuen. Lisäksi yliopistoista tällaiset opinnot tai opintokokonaisuudet puuttuvat lähes kokonaan. Etenkin maahanmuuttajat, joilla on jo kokonaan suoritettu tutkinto ja esimerkiksi OPH:n rinnastuspäätös, jossa edellytetään määriteltyjä täydentäviä opintoja pätevyyden saavuttamiseksi, ovat väliinputoamisvaarassa, jos heillä ei ole näiden pätevöittävien opintojen suorittamiseen vaadittavaa kieliosaamista.

Tähän ja muillakin taustoilla korkeakoulutusta jatkamaan pyrkivien maahanmuuttajien tarpeisiin on opetus- ja kulttuuriministeriön erillisrahoituksella Jyväskylän yliopistossa kehitetty Integra-koulutusmalli, yliopiston kieli- ja sisältöopintoja integroiva kokonaisuus (40 op), jonka käyttöönottoa pyritään edistämään myös muissa yliopistoissa.

Vastuukorkeakouluissa kehitettyjä malleja ja toimintatapoja olisi mahdollista hyödyntää myös opiskelutarkoituksessa maahan tulleiden palvelujen kehittämisessä.

Toimenpide-ehdotukset

25. Selvitetään Ohjaamo-toiminnan mahdollisuus tukea kansainvälisiä opiskelijoita.
26. Selvitetään mahdollisuutta, että tutkinnon suorittaneelle opiskelijalle myönnetään oleskelulupa työnhakua tai yritystoimintaa varten kahdeksi vuodeksi.
27. Tuetaan kansainvälisten opiskelijoiden siirtymistä korkeakoulujen palveluista TE-hallinnon asiakkuuteen. Huomioidaan TE-palveluissa yhä vahvemmin kansainvälisten asiakkaiden rooli työnhakija-asiakkaina ja vahvistetaan kansainvälisten asiakkaiden asiakasohjausta työllistymistä edistäviin palveluihin ja työllistymiseen. TE-toimistot jalkautuvat korkeakouluihin sekä opintojen aikana että opiskelijoiden valmistumisvaiheessa.
28. Vahvistetaan kansainvälisten opiskelijoiden ja Suomessa korkeakoulututkintonsa suorittaneiden ulkomaalaisten ja työnantajien kohtaamista esimerkiksi mentorointi- tai yhteiskehittämistoimintojen kautta.
29. Markkinoidaan startup-oleskelulupaa kansainvälisille opiskelijoille ja kannustetaan heitä osallistumaan startup-yhteisöihin.
30. Kehitetään tietopohjaa syistä, joiden vuoksi koko tutkintonsa suorittaneet kansainväliset opiskelijat muuttavat pois Suomesta valmistumisensa jälkeen.
31. Tuetaan korkeakoulujen alumnityön kehittämistä.
32. Valjastetaan yrityspalveluita tarjoavat tahot markkinoimaan yrityksille kansainvälisten osaajien, mukaan lukien opiskelijat, potentiaalia ja osaamista.
33. Vahvistetaan yritysten rekrytointiosaamista tunnistamaan kansainvälisten osaajien potentiaali kasvun ja kansainvälistymisen vahvistajina ja löytämään tarvitsemansa osaajat.
34. Integroidaan SIMHE-palveluissa kehitetyt mallit osaksi kaikkien korkeakoulujen hakijapalveluita ja normaalia toimintaa.

7 Tavoitetila, jatkoaskeleet ja mahdollisia kehittämiskohteita

Tavoitteena on, että Suomi on vetovoimainen maa kansainvälisille korkeakoulujen tutkinto-opiskelijoille ja heidän rekrytointinsa perustuu vastuullisuuteen ja kestäviin ratkaisuihin sekä opiskelijan, korkeakoulujen että suomalaisen yhteiskunnan näkökulmasta, globaalia vastuullisuutta unohtamatta. Tavoitteena on edistää koulutusperäistä maahanmuuttoa ja vastata kansainvälisten opiskelijoiden toiveisiin suomalaisille työmarkkinoille työllistymisestä. Koulutusperäistä maahanmuuttoa edistetään rekrytoinnista integroitumiseen saakka laaja-alaisessa yhteistyössä, joka perustuu jatkuvaan vuoropuheluun.

Työryhmä on luonut tilannekuvaa, tunnistanut kehittämiskohteita ja tehnyt toimenpide-ehdotuksia. Osa ehdotuksista toteutuu hallitusohjelman toimeenpanon yhteydessä, osa ehdotuksista liittyy korkeakoulujen kansainvälistymislinjausten ja Talent Boost –yhteistyössä jo meneillään olevaan kehittämiseen. Työryhmän ehdotusten joukossa on kuitenkin myös toimenpiteitä, jotka vaativat erillistä toimeenpanosuunnitelmaa ja aikataulutusta.

Yksi keskeisimmistä havainnoista yhteistyöryhmän työn aikana oli monitoimijaisen kentän vuoropuhelun ja yhteistyön lisääminen sekä ison tavoitekuvan ja ratkaisujen hahmottamiseksi että käytännön kysymysten ratkaisemiseksi. Työryhmä pitää toivottavana, että työryhmässä edustettuina olevien tahojen yhteistyö jatkuisi jossain muodossa, mikä mahdollistaisi työryhmän ehdotusten mukaisen tiiviin vuoropuhelun sekä kansainvälisten opiskelijoiden maahantuloon ja maahan jäämiseen liittyvän tietopohjan ja kehityksen seurannan. Myös sidosryhmiä tulee ottaa keskusteluun mukaan.

Jatkotyön ei kuitenkaan tule olla irrallaan muusta ja muualla jo tapahtuvasta samaan aihepiiriin kuuluvasta työstä ja keskustelusta. Keskustelua aihealueesta käydään eri foorumeilla ja tahoilla, erityisesti hallitusohjelman linjausten toimeenpanoon liittyvissä valmistelurakenteissa. Jatkossa onkin keskeistä varmistaa, että käytävä keskustelu on tavoitteiltaan samansuuntaista ja yhtäläistä sekä uusia toimintatapoja luovaa. On järkevää yhdistää voimavaroja ja käydä avointa keskustelua koulutusperäisestä maahanmuutosta sen sijaan, että eri toimijat toimisivat toisistaan erillään ja tietämättä. Samalla on tärkeää,

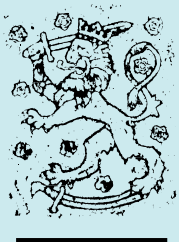
että korkeakoulujen kansainvälisten opiskelijoiden rekrytointia, maahantuloprosesseja ja integroitumisen mahdollisuuksia tutkinnon suorittamisen jälkeen tarkastellaan kokonaisuutena.

Työryhmän työskentelyn aikana kävi ilmi, että keskittyminen yksinomaan kansainvälisiin opiskelijoihin ei ole riittävää, vaan jatkossa keskusteluun olisi otettava myös tutkijoiden ja harjoittelijoiden maahantuloon ja integroitumiseen liittyvät kysymykset, jotka eivät kuulu työryhmän toimeksiantoon. Kansainväliset tutkijat ja harjoittelijat liittyvät kiinteästi osaavan työvoiman rekrytointiin sekä maassa jo oleskelevien osaajien integroimiseen suomalaiseen yhteiskuntaan. Haasteet ja ratkaisut opiskelijoiden, tutkijoiden ja harjoittelijoiden maahantulossa ja integroitumisessa voivat olla osittain samoja, mutta jo eri ryhmiä koskevien säännösten erilaisuus vaatii tarkempaa tarkastelua. Esimerkiksi opiskelijat tulevat Suomeen usein yksin, mutta tutkijoiden osalta on tarkasteltava perheenjäsenten koulutus- ja työskentelymahdollisuuksia, etenkin puolisoitten tilanteen huomioon ottamista.

Työryhmä ei ole ottanut kantaa siihen, millaisia lisäresursseja erilaisissa toimenpidevaihtoehtoisissa tarvittaisiin. Työryhmä pitää kuitenkin tärkeänä, että erityisesti Maahanmuuttoviraston ja Suomen edustustojen henkilöstövoimavarat mitoitetaan siten, että maahantuloon liittyvät prosessit on mahdollista hoitaa lainsäädännön edellyttämää enimmäisaikaa lyhyemmässä ajassa, jotta Suomi voisi kilpailla kansainvälisistä osaajista myös tältä osin.

LÄHTEET

- Education at a Glance 2018. OECD Indicators. Saatavissa: <https://www.oecd.org/education/education-at-a-glance/>.
- Enter Finland -palvelu. Saatavissa: <https://migri.fi/enter-finland>.
- Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 21/2018). Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2018/20180021>.
- International Student Barometer. Saatavissa: <https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/faktaa-express-6a2018-mika-toi-suomeen-millaista-opiskelu-taalla>.
- Laki kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella (719/2018). Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180719>.
- Maahanmuuttovirasto: Opiskelu Suomessa. Saatavissa: <https://migri.fi/opiskelu-suomessa>.
- Maahanmuuttovirasto: Tutkinto-opiskelija. Saatavissa: https://migri.fi/documents/5202425/6394747/Tutkinto-opiskelijat_ohje_2018.pdf/73df7f80-9470-4834-82bf-3e1b9ec29ddc/Tutkinto-opiskelijat_ohje_2018.pdf.pdf.
- Osaamisen ennakointifoorumi. Saatavissa: https://www.oph.fi/tietopalvelut/ennakointi/osaamisen_ennakointifoorumi.
- Pääministeri Antti Rinteen hallituksen ohjelma 6.6.2019 OSALLISTAVA JA OSAAVA SUOMI – sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä yhteiskunta. Valtioneuvoston julkaisuja 2019:23. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-756-7>.
- Study in Finland -palvelu. Saatavissa: <https://www.studyinfinland.fi/>.
- Studyinfo-palvelu. Saatavissa: <https://studyinfo.fi/wp2/en/>.
- Tilastokeskus 5/2019. Tilastokeskuksen Opetushallitukselle toimittama aineisto.
- Ulkomaalaislaki (301/2004). Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2004/20040301>.
- Ulkoministeriö: Oleskelulupa Suomeen. Saatavissa: <https://um.fi/oleskelupa-suomeen>.
- Vipunen. Opetushallinnon tilastopalvelu. Saatavissa: <https://vipunen.fi/fi-fi>.

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Undervisnings- och kulturministeriet

Ministry of Education and Culture

Ministère de l'Éducation et de la Culture

ISBN: 978-952-263-659-1 (PDF)

ISSN: 1799-0351 (PDF)